

Sammanträde torsdagen den 19 december 2013

Ledamöter

Viktor Morawski (MP) ordf
Olle Andretzky (M)
Torbjörn Erbe (M)
Anita Lundin (M)
Inga-Lill Persson (FP)
Evy Kjellberg (C)
Majvi Andersson (S)
Gun Högbäck (S)
Emelie Roxby Schüsseleider (V) ej § 22-25

Ersättare

Lennart Bengtsson (M)
Inger Braun (M)
Vladimir Iserell (M) § 1-9
Olive Carlson (MP) ej § 22-25
Jenny Norberg (V)

Tjänstgörande ersättare

Jan Bressler (FP)
Alici Güler (S)
Jenny Norberg (V) § 22-25

Tjänstemän

§ 1-25: Lars Arvidsson, Göran Sjödin, Eva Frykler, Ingela Kristiansson, Carin Berg
§ 1-21: Margareta Hamrén, Elisabeth Carlö, Madeleine Hagerth, Kristina Ström

Fackliga företrädare

Nicoline Isakson, Vision och Bo Samuelsson, Lärarförbundet

Utses att justera

Viktor Morawski (MP) och Inga-Lill Persson (FP)

Dag för justering

2013-12-20

Sekreterare

.....

Ordförande

.....

Ledamot

.....

Paragraf nr § 1 – 25
varav omedelbar justering § 5, 23-25
varav slutet sammanträde § 22-25
Antal blad 82

Öppen frågestund och information

Före sammanträdet var det öppen frågestund och allmänheten fick tillfälle att ställa frågor och lämna synpunkter till nämndens ledamöter och ersättare.

Information:

- Verksamhetsplan och budget 2014
Ekonomichef Ingela Kristiansson
  - Resultat från boendedialogen
Stadsdelsdirektör Lars Arvidsson
-

§ 1

Val av justerare och dag för justering

Inga-Lill Persson (FP) utsågs att tillsammans med ordföranden Viktor Morawski (MP) justera protokollet, vilket ska fredagen den 20 december.

---

§ 2

Upprop

Upprop förrättades. Närvaron redovisas i protokollet.

---

§ 3

Fastställande av föredragningslista

Föredragningslistan har kompletterats med två ärenden

7A. Nedskrivning av anläggningstillgång

7B. Rätt att överklaga beslut till Kammarrätten i Stockholm

Ärende 26 utgår.

---

§ 4

Anmälan av föregående protokoll

Anmäldes att protokoll 2013-11-21 justerats den 25 november.

---

§ 5

Verksamhetsplan och budget 2015

Dnr 1.1.597-2013

Beslut

1. Stadsdelsnämnden godkänner och överlämnar till kommunstyrelsen verksamhetsplan och budget för 2014 inklusive omslutningsförändringar med 99,4 mnkr.
2. Stadsdelsnämnden ansöker om budgetjustering med 1,0 mnkr för tillgänglighetsfrämjande åtgärder i Kristallparken.
3. Stadsdelsnämnden begär budgetjustering med 0,4 mnkr för åtgärder inför inrättandet av naturreservat i Älvsjöskogen.
4. Stadsdelsnämnden ansöker om budgetjustering med 0,12 mnkr i medel för parkskötsel inom projektet "Vackra Stockholm".
5. Stadsdelsnämnden godkänner att följande enheter utgör resultatenheter enligt regler för ekonomisk förvaltning; Resultatenhet 1, förskolorna Akleja, Våga vilja, Långsjö och Rödkulla. Resultatenhet 2, förskolorna Lillskogen, Matrisen, Mullegården och Solkatten. Resultatenhet 3, förskolorna Baltazar, Snöripan och Muminstugan. Resultatenhet 4 förskolorna, Skogsgläntan, Trollsländan och Eken. Resultatenhet 5, förskolorna Citrusgården, Prästängen och Solängen. Resultatenhet 6, förskolorna, Sjöstjärnan, Sylvester och Äppelängen. Enheten för fritid.
6. Stadsdelsnämnden godkänner att följande enheter utgör en intraprenadenhet: Sjöholmens gruppboende, Kvarnstugans gruppboende, Folkparksvägens gruppboende, Brännkyrka gruppboende, Sulvägens gruppboende, Folkparksvägens serviceboende och Långsjöns dagliga verksamhet.
7. Denna paragraf förklaras omedelbart justerad.

Ärendet

Stadsdelsförvaltningen hade redovisat ärendet i ett tjänsteutlåtande daterat 2013-12-06 samt bilagor enligt följande.

- Bilaga 1: Blanketter VP 2014
- Bilaga 2: Ersättning till enheterna
- Bilaga 3: Nämndens budget 2014
- Bilaga 4: Risk & Väsentlighet Indikatorer
- Bilaga 5: Risk & Väsentlighet väsentliga processer
- Bilaga 6: Internkontrollplan
- Bilaga 7: Aktivitetsplan 2014
- Bilaga 8: Ansökan om medel för vackra Stockholm.

Förslag till beslut (S)

Majvi Andersson m.fl. (S) yrkade bifall till eget förslag till beslut enligt följande.

Förslag till beslut

1. att avslå majoritetens förslag till verksamhetsplan och budget för 2014
2. att anta Socialdemokraternas förslag till budget för 2014
3. att avbryta allt arbete och alla planer på att upphandla, avknoppa, utmana och privatisera verksamheter inom förskola, vård och omsorg
4. att bygga upp ungdomsgårdsverksamhet med början i Solberga
5. att förstärka förebyggande åtgärder med avseende på ungdomsproblem i Prästgårdgården
6. att öka valfriheten för äldre avseende förenklade biståndsbedömningar och förbättrad kvalitet inom äldreomsorgen
7. att undersöka möjligheterna att starta hemtjänst i egen regi
8. att på centralt läge återuppbygga Nätverkshuset som familjecentral
9. att stadsdelsnämnden godkänner föreliggande förslag till riktlinjer för verksamhetsplan och budget för 2014 och ger förvaltningen i uppdrag att upprätta en verksamhetsplan och budget i enlighet med vad som anförs nedan

INLEDNING

Stockholm är en stad med nästintill oändliga möjligheter. Där fyller Älvsjö en viktig plats som en stadsdel under stark utveckling. Prognoser talar för att Älvsjö kan komma att växa till uppemot dubbel storlek kanske redan om 20 år. Det gäller att redan nu planera för och skapa optimala möjligheter för alla dem som vill leva och bo i vår stadsdel. Här måste vi se till att vardagen fungerar. Människor ska kunna röra sig fritt, ha lätt att nå till arbete, förskolor, skolor, handel och service av olika slag, ha tillgång till kulturutbud och fritidssysselsättningar, osv. En väl fungerande välfärd ska finnas när någon har behov av hjälp och stöd. Därför måste vi tillsammans investera tillräckligt i välfärd så det finns en äldreomsorg som ger de äldre en chans att leva sitt liv i värdighet och efter egna önskemål. Barnomsorg och skola, omsorg och service till personer med funktionsnedsättning, ekonomiskt bistånd för att klara sig och familjen när inget annat står till buds, möjligheten att få en bostad, är andra exempel på där det är nödvändigt med väl rustade och väl fungerande stadsdelar.

Detta har Socialdemokraternas budget för staden tagit fasta på. Budgeten – Nystart för Stockholm – innehåller en generell satsning för staden med 800 miljoner kronor, en ökning som för Älvsjös del innebär 17,9 miljoner kronor, utöver den borgerliga budgeten. Vår budget tar sikte på att pressa ner arbetslösheten genom direkta insatser för fler jobb förutom de ytterligare jobb som skapas genom indirekta sysselsättningseffekter av de satsningar vi gör i utbildningsväsendet och övrig kommunal verksamhet, samt investeringar i bostadsbyggande och kommunal infrastruktur. Vi inför vi en ny ingång i arbetslivet där arbetslösa med försörjningsstöd erbjuds tidsbegränsad anställning i staden. Det ger förutsättningar för en förbättrad kvalitet i vård, skola och omsorg samtidigt som fler får jobb, arbetslivserfarenhet och stimulans till vidareutbildning. Nystart för Stockholm hävdar i praktiken arbetslinjen. Till 2016 ska staden kunna halvera behovet av försörjningsstöd då fler går från bidrag till jobb.

Socialdemokraterna har förslag på hur utvecklingen mot sjunkande resultat i skolan ska vändas. Vi har förslag på hur bostadsbristen ska byggas bort. Vår budget innehåller lösningar för ökad kvalitet i äldreomsorgen, ökad kvalitet i förskolan, ökade insatser för funktionshindrade, satsningar på kulturen och mycket mer. Samtliga satsningar, förslag och reformer i vår budget för Stockholm är finansierade och hållbara.

I den budget som de borgerliga partierna röstat igenom för staden, ökar utanförskapet och beroendet av försörjningsstöd ökar – klyftorna mellan människor och mellan stadsdelar växer. I stora delar av staden växer en generation upp med en känsla av att det blir allt mer avlägset att få ett jobb. Brist på möjligheten till bostad, en bra utbildning, en god hälsa – alla är de indikatorer på en stad som blir alltmer tudelad. I en tudelad stad är risken stor att barn aldrig får chansen att visa sin fulla potential, ungdomar aldrig kommer in på arbetsmarknaden eller känslan av ökande otrygghet begränsar möjligheter. En tudelad stad är en stad med missade möjligheter.

Stockholm kan bättre än det vi nu ser. I takt med att alliansen med moderaterna i spetsen, i flera år lagt allt fokus på sänkta skatter och privatiseringar har förutsättningar för skola, infrastruktur och jobb försämrats. Det märks på försämrade skolresultat, sämre vägar, sämre kollektivtrafik och ökad långtidsarbetslöshet.

Socialdemokraternas budget möjliggör en nystart för Stockholm. Det är en budget som redovisar medel vi vill använda för en stad där fler arbetar, där resultaten i skolorna ökar och där bostadsbristen minskar. I den budget som Socialdemokraterna lagt i KF ingår förslag under bland annat följande rubriker:

1. *En stad som växer genom arbete, utbildning och investeringar*
2. *Ett Stockholm som arbetar*
3. *Bryt utvecklingen mot sjunkande resultat i skolan*
4. *Utveckla hela Stockholm*
5. *Bostadsbristen hejdar Stockholms utveckling – öka byggandet*
6. *Kvalitet i äldreomsorgen*

Där finns också följande *Inriktningsmål*:

1. *Stockholms tillväxt är långsiktig och långsiktigt hållbar*
2. *I Stockholm har alla människor lika rätt och lika möjligheter*
3. *Stockholm är en dynamisk och växande europeisk storstad*
4. *Alla stockholmare har möjlighet att växa och trivas i sin stad*

Budgeten bottnar i *En ansvarsfull ekonomisk förvaltning - Nystart för Stockholm*

Socialdemokraterna presenterar ett program för att skapa förutsättningar för en nystart i Stockholms ekonomiska politik och för ökat ansvarstagande. Det redovisas under rubriker för utgångspunkter för ett regelverk som bör tillämpas av staden:

1. *Ett fungerande ekonomiskt politiskt ramverk*
2. *Långsiktigt hållbara investeringar*
3. *Förändrade förutsättningar för jobb och skola – med en ny riksdagsmajoritet*
4. *Möjliga besparingar genom effektiviseringar, annan politik och prioriteringar*

Socialdemokraterna har i Stockholms kommunfullmäktige lagt en stark och hållbar budget för hela staden. Hela budgeten finns på www.socialdemokraterna.se Klicka Partidistrikt, klicka Stockholm, klicka Nystart för Stockholm, för att ta del av hela budgeten.

Nystart för Älvsjö

Lokal demokrati

Genom stadsdelsnämnden med sina lokalt närvarande verksamheter förläggs arbetet för en levande och lokalt förankrad demokrati nära medborgarna. Med stadsdelsnämnden som forum kan människors engagemang tas tillvara och en nära dialog föras med medborgarna kring områdets uppgifter och åtaganden. Socialdemokraterna vill särskilt arbeta med att fördjupa demokratin, uppmuntra engagemang och skapa forum för dialog med medborgarna kring Älvsjö och stadsdelsnämndens åtaganden och uppgifter. Vi vill att antalet Älvsjöbor som är delaktiga i politiska diskussioner och beslut ökar. Vi vill göra det enkelt att engagera sig i Älvsjös angelägenheter. Kultur, intresseföreningar, bildningsverksamhet, idrottsföreningar, mm, ska ges utrymme och stöd att växa och ingå naturligt i människors vardag. Vi vill ta tillvara unga människors vilja och rätt till inflytande och delaktighet. Vi vill i samverkan med valnämnden arbeta för att öka valdeltagandet i de områden där valdeltagandet är lågt.

I stadsdelsnämnden tas besluten nära medborgarna, vilket stärker människors möjlighet till delaktighet samtidigt som besluten tar större hänsyn till lokala förutsättningar. Genom en stark lokal förankring skapas möjligheter till effektiv förvaltning och samordningsvinster mellan olika verksamheter. Socialdemokraterna vill att stadsdelsnämnderna utöver dagens ansvarsområden tillförs ansvaret för barmarks- och vinterväghållning, samt får större ansvar för arbetsmarknadsfrågor. Stadsdelsnämnden ska ha ansvaret även för de privata förskolorna. Medborgarkontoret ska ligga kvar i Älvsjö centrum och ha utökade och generösa öppettider.

Mål för verksamhetsområdet:

- Ökat demokratiskt deltagande bland medborgarna i Älvsjö
- Ökat genomslag av medborgarperspektiv i verksamheterna

Fritidsverksamhet för barn och unga

Fritidsverksamheten är en oerhört viktig del i våra barns trygga utveckling. Det handlar om att bli sedd av fler vuxna, att få möjlighet att träffa nya vänner och att få chansen att odla sina egna intressen. En öppen fritidsgård kostar pengar - en stängd kan kosta hur mycket som helst. En enda ung människa som hamnar i missbruk och kriminalitet kan kosta samhället ett par miljoner kronor per år. Det är mer än den årliga kostnaden för att driva en fritidsgård. Enbart fritidsgårdar kan inte hindra att någon ung person hamnar snett, men det är en bra investering i våra barns framtid. Om Älvsjö ska vara en bra plats att växa och leva i måste vi investera i framtiden för våra barn och våra unga. Ingen ung människa ska riskera att hamna snett för att de känt att de inte fått ta plats i samhället.

Under flera år har ungdomsproblematiken accelererat i Älvsjö centrum, på Prästgårdsgården och i vissa delar av gamla Solberga. Under våren drabbades Älvsjö mycket hårt och polisen fick göra patrulleringar varje kväll. Det är uppenbart att alliansen efter sitt tillträde 2006 gjorde ett gigantiskt misstag när de la ner Älvsjös båda ungdomsgårdar samtidigt som de flyttade familjecentralen Nätverkshuset och gjorde ett Ungdomens hus av Nätverkshusets lokaler. Vi varnade redan då för de följder det kunde bli och tråkigt nog har våra varningar visat sig befogade. Förutom ett tilltagande kraftigt ungdomsstök har rent kriminella gängbildningar börjat uppträda alltmer öppet i Älvsjö. Närpolisstyrelsen har inte motsvarat stadsdelens förväntningar.

Varje år under alliansens mandatperiod har nämnden fått ta del av mängder av skriftliga och muntliga klagomål över ett ständigt stigande problem med stök och oroande händelser i och omkring Älvsjö centrum. Alliansens lösning är att fortsätta med ungdomsverksamheten precis som vanligt och att i övrigt slå ifrån sig problemen med hänvisning till att det är polisens sak eller lita på de frivilliga krafter som är under uppbyggnad i form av nattvandring.

Vårt förslag till lösning är att utöka satsningarna på arbetet med barn och ungas fritid. Vi vill bygga ungdomsgårdar i Solberga och Johan Skytteskolan som fångar upp yngre ungdomar och deras intressen. Vi vill behålla Ungdomens Hus. Då ytterligare byggnationer med

bostäder växt upp där Ungdomens Hus nu är beläget, bör UH snarast få nya lokaler som bättre motsvarar både ungdomarnas och omgivningarnas behov. Vi vill satsa på fler fältassistenter med arbetstider som sammanfaller med tider då behovet av deras professionalitet och insatser är som störst.

Förstärkningar av det uppsökande sociala arbetet med ungdomar i Älvsjö centrum, Solberga och Prästgårdsgärdet ska prioriteras. Vi ser ett samband mellan utvecklingen av tilltagande ungdomsproblem och nedläggningen av Nätverkshuset. Vi vill återuppbygga Nätverkshuset som familjecentral med centralt läge. Genom Nätverkshuset kan föräldrar få stöd i sin föräldraroll och det kommer finnas utökade möjligheter att bidra med råd och stöd i olika nätverk. Vi ser vikten av att börja tidigt med preventiva åtgärder och en familjecentral som kan stötta föräldrar och arbeta med ungdomars nätverk är en viktig komponent i det arbetet.

Den kommunala fritidsverksamheten i Älvsjö ska säkerställa att alla barn och unga får goda möjligheter till en utvecklande och rolig fritid. Fritidsverksamheten ska vara arenor där barn och unga får möjlighet att ge uttryck för sina ambitioner, känslor och tankar i form av kultur och skapande samt idrott och rörelse. Alla ska ha tillgång till fritidsverksamheterna oberoende av bostadsområde eller föräldrars inkomst.

Vi vill erbjuda barn och unga en bred fritidsverksamhet för olika åldrar, behov och intressen. För de minsta barnen är den öppna förskoleverksamheten och parklekarna viktiga. Den öppna förskolan och parklekarna ska vara öppna för alla och verksamheten ska utökas med fokus på att nå fler besökare. Parklekarna ska erbjuda aktiviteter för barn i olika åldrar på ett utmanande och säkert sätt. Ett fungerande och långsiktigt underhåll av alla lekparker ska säkras. Älvsjös parker ska rustas upp och underhållas. Parkleken Kristallparken och alla Älvsjös övriga lekparker och parker ska fortsatt drivas i kommunal regi. Möjligheterna till motion och rörelse för barn, unga och vuxna främjas genom att hålla motionsspår, promenadvägar och parker öppna, tillgängliga och trygga för alla. Idrottshall och ytor för spontanidrott prioriteras.

Många Älvsjöbarn har inte möjlighet att åka någonstans under sommaren. Därför ska alla som vill erbjudas plats på kollo eller annan sommarverksamhet anpassad efter specifika behov. Genom uppsökande verksamhet vill vi säkra att alla får vetskap om möjligheten att söka kolloplats. Vi vill också undersöka möjligheten att anordna avgiftsfria sim- och vattenkollo i syfte att öka

simkunnigheten hos barn och unga.

Ungdomens Hus i Älvsjö Centrum är en bra träffpunkt för de äldre ungdomarna, där de själva ska kunna forma verksamheten, skapa, umgås och utvecklas på egna villkor, med stöd av anställd personal. Dock står det klart att alliansen valde fel plats för UH och verksamheten behöver nya lokaler. För de yngre ungdomarna satsar vi på fullgod fritidsverksamhet på ytterligare två platser. Ungdomsgården i Solberga som alliansen lade ner ska återskapas. Vi ger förvaltningen i uppdrag att hitta en bra plats. Vi vill också utveckla ungdomsgårdsverksamhet vid Johan Skytteskolan.

Vi vill arbeta strategiskt med att öka demokratin för barn och unga i beslutsgångar och inflytandet över den egna vardagen. Ärenden ska vara enkla att följa och beslut ska fattas så nära dem det berör som möjligt. Genom att ge barn och unga möjlighet till ökad delaktighet och inflytande över våra gemensamma tillgångar skapar vi en gemenskap där medborgarna bryr sig om sitt samhälle och är villiga att ta ansvar för det.

Mål för verksamhetsområdet:

- Ungdomsgård i Solberga ska byggas och träffpunkt för ungdomar i Johan Skytteskolan utvecklas
- Nätverkshuset ska återuppbyggas
- Ungdomars inflytande över den egna vardagen ska öka
- Alla barn som vill ska få åka på kollo
- Simkunnigheten bland barn och unga ska öka
- Samarbetet mellan det lokala kultur- och föreningslivet, skolorna och företagen ska öka

Särskilda uppdrag:

- Arbetsformer för att öka ungdomars delaktighet och inflytande över den egna vardagen ska utarbetas
- Verka för att få till stånd ett ungdomsråd
- Rusta upp och underhålla alla Älvsjös parklekar

Förskoleverksamhet

För att kunna säkerställa lika möjligheter och villkor för alla barn behövs en förskola som kan möta alla barn utifrån deras behov och förutsättningar. Förskolan ska aktivt stimulera barnens kreativitet,

nyfikenhet och lust att lära. I förskolan behövs fler välutbildade pedagoger och mindre barngrupper. Vi föreslår en politik som tar sin grund redan i det tidiga lärandet och förskolan ska ge alla barn goda möjligheter att börja skolan med bra förutsättningar. För hela staden ökar (S) förskolans budget med 83 mnkr. Detta återspeglas i en resursförstärkning även för Älvsjös förskolor. Socialdemokraternas stora satsning på förskolan möjliggör en kraftig kvalitetshöjning och barngruppernas storlek kan hållas på en låg och jämn nivå. Vi vill öka satsningen på utbildning av förskollärare och barnskötare.

Älvsjö växer och för att klara det ökande behovet av förskoleplatser och klara av att erbjuda mindre barngrupper ska utbyggnadstakten av förskolan vara i fas med nybyggnationen.. Stadsdelsnämnden måste ta ansvar för att bygga ut och säkra tillgången av kommunal förskoleverksamhet inte minst i de delar av Älvsjö där nybyggnadstakten är hög. Detta ansvar kan inte överlåtas till de privata förskolorna. Socialdemokraterna vill därför att staden ska utarbeta en finansieringsmodell för kostnaden för nyproduktion av förskolor i syfte att öka takten i nyetableringar.

Stadsdelens egna förskolor är populära, detta vill vi säkra och utveckla. Vi vill bättre tillvarata föräldrarnas önskemål och därför ska stadsdelens egna förskolor erbjuda olika pedagogiska och verksamhetsmässiga inriktningar. Mångfald och valfrihet får inte stanna vid valet mellan huvudmän.

Öppettiderna inom förskolan ska förbättras så att de även passar föräldrar som jobbar på obekväma arbetstider. Barnomsorg ska inom barnomsorgsgarantin erbjudas nattetid. Syskonförtur och närhetsprincip ska återinföras vid val av plats i förskoleklass. Det skapar trygghet för såväl barn som föräldrar. Förskolans verksamhet ska utgå från barnperspektivet och från barnets rätt att delta i verksamheten. Oavsett om föräldrarna är arbetslösa eller föräldralediga bör det vara en rättighet för alla barn att på heltid delta i förskolans verksamhet. Kommunala och enskilda förskolor ska ha en gemensam kö.

Mål för verksamhetsområdet:

- Förskolan ska ge alla barn en god förberedelse inför skolgången
- Älvsjös förskolor ska hålla målet om högst 14 barn i småbarnsgrupper och högst 18 barn i syskongrupper
- Barnomsorgsgarantin ska uppfyllas, så att alla barn får förskoleplats inom tre månader från ansökan.
Barnomsorgsgarantin ska gälla den stadsdel där barnet bor

- Barnomsorgsgarantin ska omfatta behovet av omsorg på obekvämt arbetstid och natttid

Särskilda uppdrag:

- Ta fram en handlingsplan för att öka andelen förskolelärare. 50 procent av personalen ska vara utbildade förskolelärare.
- I samarbete med utbildningsnämnden genomföra en särskild satsning för personal inom våra förskolor som inte har pedagogisk utbildning men som vill studera vidare till förskolelärare
- En kontinuerlig utveckling av verksamheten ska genomföras och personalen ska erbjudas kompetensutveckling för att stimuleras och utvecklas i sitt arbete
- Stadsdelen ska kartlägga och redovisa var målen för gruppstorlek inte efterlevs och inkomma med handlingsplan, inklusive kostnadsberäkningar, om vad som krävs för att uppnå målsättningen
- Formerna för föräldrainflytande och kommunikation mellan förskolan och föräldrarna ska utvecklas och förbättras. Föräldrautbildning ska erbjudas föräldrar till barn i behov av stöd
- Formerna för övergången från förskola till grundskola och skolbarnomsorg ska utvecklas och förbättras både i kommunala och privata förskolor
- Särskilda satsningar kring språkutveckling och flerspråkighet i förskolan ska genomföras
- Förskoleverksamheten ska utveckla strategier och metoder för att få med jämställdhet och genusperspektiv i det dagliga pedagogiska arbetet
- Tillsammans med utbildningsnämnden kartlägga utemiljöerna vid Älvsjös förskolor

Äldreomsorg

Älvsjös äldre har rätt till ett gott liv med god vård och omsorg, en trygg tillvaro och god social gemenskap. Omsorgen om de äldre ska präglas av respekt, trygghet och kvalitet. Nämnden ska bedriva ett aktivt kvalitetssäkringsarbete mot både kommunal och privat äldreomsorg för att garantera att den håller en hög kvalitet och att brukarna är nöjda. En självklar rätt för de äldre är att de ska ha ett reellt inflytande över sin egen vardag oavsett boendeform eller insatser. Alla som är i behov av stöd, vård och omsorg ska kunna påverka vad som ska göras, när det ska göras, hur det ska göras och av vem det ska göras.

Ett aktiverande och rehabiliterande arbetssätt med kvalitet och effektivitet ska prägla verksamheten. Särskilt vill vi utveckla äldres möjligheter och rätt till utevistelse och sociala aktiviteter. Vi lägger stort vikt vid maten. Den ska vara god och vällagad och måltiderna ska kunna intas under trevliga former antingen de serveras på ett boende eller i det egna hemmet och oavsett huvudman.

En av de viktigaste kvalitetsaspekterna är personaltäthet. Äldreomsorgen har fått vidkännas kraftiga effektiviseringar och personaltätheten är lägre i Älvsjö än på många andra håll i landet. För få personal innebär minskat utrymme att ta hänsyn till äldres önskemål. Det innebär risk för att viktiga aktiviteter bortprioriteras. Bemanningen inom äldreomsorgen ska hållas hög. Medarbetare i äldreomsorgen ska ha adekvat grundutbildning och de ska erbjudas vidareutbildning och kompetensutveckling. Vi vill införa och tillämpa en policy för minimibemanning inom äldreomsorgsverksamheten. Policyn ska inkludera krav på medarbetarnas utbildningsnivå. Vi vill säkerställa att avtalet om personaltäthet och utbildning följs även av privata utförare. En ytterligare viktig kvalitetsfaktor för äldreomsorgen är personalkontinuiteten. Verksamheten och arbetsplatserna måste värna om sin personal och erbjuda utvecklingsmöjligheter så personalkontinuiteten garanteras och kunskapsnivån följer de senaste rönen inom arbetet med de äldre.

Den rådande maximen är att äldre ska bo kvar hemma med stöd från hemtjänsten. De kraftiga nedskärningarna 2011 inom hemtjänsten låg till grund för minskade tider för insatserna. Det är inte ovanligt att anhöriga tvingas ta vid och enligt vissa beräkningar är det uppemot två tredjedelar av omsorgen av de äldre som sköts av deras barn. Samhällsansvaret vältras över på de anhöriga. Det går inte att blunda för att många äldre därmed riskerar att hamna i en ovärdig beroendeställning.

Den kraftiga turbulensen kring turerna efter den svidande kritik hemtjänsten i Älvsjö fick 2011 sätta fingret på hur svårt det är att ha kontroll på hur enskilda företag sköter sina åtaganden. En viss uppryckning skedde under 2012 men mätningar i år visar att det största hemtjänstföretaget återigen får försämrade omdömen och att övriga har rätt små förbättringar trots att nämnden fått ta del av skriftliga åtgärdsplaner. Detta visar hur svårt och tungrott det är att komma tillrätta med missförhållanden inom verksamhet som sker på entreprenad. Det är mycket oroande att Älvsjös äldre har sin omsorg under så osäkra förhållanden. Alternativet att överväga uppsägning av avtalen verkar inte vara aktuellt hur många klagomål som än kommer in. Stadsdelen råder inte heller över avtalen, de tecknas centralt av

staden.

Men brukarna av hemtjänst har inte all tid i världen att vänta på att åtgärds- och handlingsplaner slår igenom. De behöver omedelbara förbättringar. För oss är inte en blankett för att underlätta byte av utförare, det självklara receptet på att få hemtjänsten att fungera enligt avtal. Att lättvindigt erbjuda en blankett som underlättar ett byte är bara ett sätt att vältra över ansvaret på den enskilde brukaren som liksom får skylla sig själv som valt fel, men som vid missnöje inte orkar, kan eller vill genomföra ett byte av utförare.

Äldrecentrum har i sin utvärdering av systemet med hundratals utförare av hemtjänst, visat att det är många äldre som upplever att det är svårt att välja. Informationen på stadens hemsida som ska visa på skillnaderna mellan olika verksamheter visar tvärtom så stora likheter att det blir mycket svårt att välja. Det är ingen slump att många utförare valt namn som börjar på bokstaven A, då hamnar företaget högt upp i listan med större chans att väljas. Vem orkar läsa igenom hundratals företagsnamn? Samtidigt leder mängden utförare till kvalitetsproblem, vilket Äldrecentrum konstaterar i sin utvärdering: *"Ett viktigt syfte med LOV var att genom ökad mångfald, nå bättre kvalitet. Det har inte gått att finna någon forskning som belyser om dessa förhållanden har uppnåtts. Ett område som uppmärksammas är att valfrihetssystem gynnar resursstarka individer i förhållande till mer resurssvaga. Ett annat område gäller risker förknippade med att ha ett stort antal utförare. Bland annat uppmärksammade Socialstyrelsen i en rapport 2011 att många utförare försvårar för vårdgivarna att samordna vården och omsorgen. Något som är avgörande för kvaliteten för vården och omsorgen om allra mest sjuka."* Vi vet också att stadens egen granskning är otillräcklig, t ex har ingen uppföljning skett om företagen följer avtalen vad gäller personal med adekvat utbildning.

Ett annat konstaterande som Äldrecentrum gör är: *"Kunskapen om vilka kostnadsmässiga konsekvenser som LOV har fått är ännu begränsade. Tecken tyder dock på att konkurrensutsättning bidrar till att öka kostnaderna. Anledningen är att många aktörer ger ökade transaktionskostnader, kostnader för information och uppföljning, fler och längre resor samt försvårar och fördyrar samverkan mellan vårdgivare."*

För oss är det viktigt att de pengar som är avsedda för äldreomsorg används just till det och inte går till stora vinstuttag i företagen. Därför måste krav om bemanning och kompetens tydliggöras och förstärkas. Ett kvalitetskriterium som samtidigt skapar trygghet för de anställda

hos utförarna är att alltid ställa krav på att entreprenörerna tillämpar kollektivavtal eller den så kallade "Vita jobb-modellen".

Systemet med att lotta ut dem som inte gjort ett val i äldreomsorgen, "mormors-lotteriet", är ovärdigt och förenat med sämre kvalitet för den enskilde. Ersättningen och den restid som ofta uppstår för fler mindre aktörer i systemet, leder till sämre kvalitet. Beslutet av stora aktörer, exempelvis HSB-omsorg, att dra sig ur systemet illustrerade detta tydligt. Enda sättet som är rimligt att framöver hantera icke-val är att kommunen ansvarar för utförandet. Vi vill att staden snarast övergår till en sådan ordning.

Vi går mot en utveckling där allt fler får hemtjänst. Därför måste det finnas en bra hemtjänst med välutbildad och kunnig personal. I hemtjänsten är det särskilt känsligt med ombyten av personal. Det är nämndens ansvar att se till att verksamheten organiseras så att riskerna för många personalbyten minimeras och att hemtjänstpersonalen har en adekvat utbildning.

Sammantaget menar vi att allt talar för att Älvsjö åter borde införa egen-regi-verksamhet i hemtjänsten. Därigenom får vi större möjligheter till insyn och kan vidta omedelbara åtgärder för att komma tillrätta med klagomål av olika slag. Med förbättrade resurser och utan de förlamande avtal som ligger som en våt filt över allt förändringsarbete skulle vi, men framförallt de äldre, kunna se betydligt ljusare på hemtjänsten i framtiden. Vi vill därför undersöka möjligheterna att åter inrätta hemtjänst i egen-regi.

Vi vill bevara och utveckla Älvsjö servicehus till ett attraktivt och tryggt boende där man kan bo livsvarigt. Vi poängterar att vi vill bevara och utveckla Älvsjö servicehus. Det är inte värdigt att som alliansen gjort under sina båda mandatperioder, så konsekvent neka bistånd till en servicehuslägenhet att allt fler lägenheter tomställts, för att slutligen under innevarande år lägga ner en tredjedel av servicehuset. Vi vill införa en biståndsbedömning som bejakar de äldres behov och deras fria valmöjlighet till boende på äldre dar.

I riktlinjer som äldreförvaltningen tagit fram för dagverksamheter för äldre anges bl a följande: *"Genom social stimulans och aktivering kan dagverksamheten bryta ensamhet och isolering. Dagverksamheten kan också hjälpa den enskilde att bibehålla psykiska och fysiska funktioner. För anhöriga som vårdar närstående är ofta avlastning i form av dagverksamhet en viktig stödinsats. Dagverksamhet är vanligen verksamheter för personer med sjukdom eller funktionsnedsättning som kräver regelbunden tillsyn, träning och*

social samvaro.”

Dagverksamheter bidrar till att bryta isolering och tjänar som syfte att hålla igång de äldres intellektuella och fysiska förmågor. Den biståndsbedömda dagverksamheten vänder sig till en målgrupp äldre som pga olika hinder, t ex hög ålder, hörsel- och synnedsättningar har svårt att delta i de öppna, icke biståndsbedömda, dagverksamheterna. Den typen av dagverksamhet på Älvsjö servicehus har alliansen lagt ner. Det innebär att uppemot 12 äldre per dag som under tidigare år kunnat få dagverksamhet i samma hus de bor i numera tvingas åka någon annanstans för att få träning och stimulans. Då alltfler äldre nekats plats på Älvsjö servicehus med motivering att de kan bo kvar i ordinärt boende med hemtjänst, innebär det att de som beviljas plats ofta är ganska sköra redan vid inflyttningen. Vi befärar att många av de äldre som är i behov av dagverksamhet, efter nedläggningen av densamma kommer att tvingas att avstå från dagverksamheten pga att de inte orkar med resor av mer eller mindre påfrestande karaktär. Vi vill utveckla dagverksamheten på Älvsjö servicehus.

Vi oroar oss för att dagens biståndsbedömningar är för strikta och hindrar de äldres valfrihet och begränsar arbetssätten. Vi tycker oss se att antalet överklaganden av biståndsbedömningar har ökat men någon jämförelse över tid har inte gjorts. Det behövs förenklingar av systemet. Vi anser att den den sk ”Linköpingsmodellen” som innebär att en person kan erhålla ett antal timmar utan biståndsprövning och utan beslut om exakt åtgärd, kan vara värd att undersökas och prövas. Vi vill att alla äldre över 75 år ska kunna få två timmars hemtjänst i veckan med förenklad biståndsbedömning. System med mallar får inte användas för att göra nedskärningar på beviljade insatser. På samma sätt får mallar inte styra biståndsbeslut eller personalens insatser och den tid insatserna ska ta i detalj. Äldre, anhöriga och berörd omsorgspersonal har bäst insikt i vilka insatser den äldre behöver för stunden. Detta är en viktig inflytandefråga som också innebär en högre kvalitet i insatserna. Anhöriga spelar en viktig roll inom äldreomsorgen och vi vill satsa på anhörigstöd, anhörigutbildning och på avlastning. Både de äldre och deras anhöriga ska känna till det stöd de har rätt till enligt lagar och riktlinjer.

Tandhälsa och tandhygien är ett viktigt förbättringsområde. Kan man inte tugga maten ordentligt ökar risken för undernäring samtidigt som dålig tandhälsa kan leda till sämre allmänhälsa. På våra äldreboenden ska det finnas rutiner som tillförsäkrar att de som har behov av tandvård verkligen får den vård som de är berättigad till. Det ska skapas säkra rutiner och fungerande system för överlämning mellan sjukvården och mellan äldreomsorgen.

För att motverka/bryta social isolering måste mötesplatser som är lätta att nå tillskapas och vi vill satsa på utveckling av lokala fixartjänster och fixarcaféer/träffpunkter. Stadens ambition att öka och förenkla för stadens invånare att sköta alltmer över Internet ska vi möta med en satsning på att göra datorer och bredband mer tillgängliga på dessa träffpunkter och andra äldreverksamheter.

Lika lite som det höjdes brukarröster med önskan om att få bli privatiserade höjs röster om önskan att få förbli privatiserade. Som vi kan överblicka har det inte tillkommit någon fördel för de boende på Kristallgården (f d Älvsjö sjukhem) med privat drift. Valfriheten för dem som har ett behov av att komma in på ett sjukhem har inte blivit större eftersom det i Älvsjö nu bara finns vård- och omsorgsboende för somatiskt sjuka i privat drift. I alliansens aktivitetsplan ingår att även lägga ut Solberga vård- och omsorgsboende i privat drift. Vi vill avbryta allt arbete och alla planer på att upphandla, avknoppa, utmana och privatisera verksamheter inom förskola, vård och omsorg. Vi vill verka för att återta Kristallgården i egen regi.

Mål för verksamhetsområdet:

- Alla äldre i kontakt med äldreomsorgen ska ha möjlighet att påverka insatsens innehåll
- Öka valfriheten för de äldre avseende insatserna inom äldreomsorgen
- Personaltätheten ska öka och personalkontinuiteten ska förbättras
- Kvalitet i all omsorg ska säkras och garanteras
- Anhöriga som vårdar närstående ska erhålla stöd, utbildning och avlastning

Särskilda uppdrag:

- De lokala pensionärsråden och förtroenderådets ställning och inflytande ska stärkas
- Utvärdera om den tid med hemtjänsten som den enskilde får motsvarar den äldres behov och biståndsbedömningen
- I samarbete med äldrenämnden arbeta fram förslag för hur en förenklad biståndsbedömning inom i första hand hemtjänsten, kan öka inflytande och valmöjligheter för äldre
- I samarbete med äldrenämnden utveckla metoder för att öka de äldres valmöjligheter när det gäller vilka insatser och stöd som ska rymmas inom ramen för biståndsbedömningen
- I samarbete med äldrenämnden arbeta fram nya riktlinjer för biståndsbedömning av vård- och omsorgsboenden och servicehus

med utgångspunkt i att de äldres egna behov och upplevelser av sin egen trygghet ska vara vägledande.

- Erbjuda medarbetarna god arbetsmiljö och utvecklingsmöjligheter i syfte att garantera personalkontinuiteten
- Skapa fler dagverksamheter och träffpunkter för äldre. Öka tillgängligheten för träffpunkterna så att även äldre med sämre hälsa och funktionshinder kan delta
- Bevara och utveckla Älvsjö servicehus
- Delta i äldrenämndens arbete med att utforma tydliga kvalitetskriterier som innefattar så väl brukarupplevelser som professionella bedömningar och andra nyckeltal för äldreomsorgen
- Så väl verksamheter i egen regi som upphandlade verksamheter ska granskas regelbundet och noggrant utifrån kvalitetskriterierna. Verksamheter med undermålig kvalitet ska omedelbart avkrävas åtgärder. Avtal med privata utförare ska vara möjliga att sägas upp med kort varsel om utföraren bryter mot avtalet
- Kvaliteten inom äldreboenden ska utvecklas genom att ge ökad tid till personal som arbetar med de äldre. Vi vill att man ser över de tidsramar som idag är ledande inom hemtjänsten
- Införa och tillämpa en policy för minimibemanning inom äldreomsorgsverksamheten. Policyn ska inkludera krav på medarbetarnas utbildningsnivå.

Stöd och service till personer med funktionsnedsättning

I det moderna Älvsjö ska personer med funktionsnedsättning ha möjligheter att leva ett självständigt liv. Tillgängligheten och delaktigheten i samhället ska öka. Tillgängligheten till en handläggare ska vara stor och handläggningstiderna korta.

Funktionshindrade ska erbjudas möjligheten till praktikplats, arbete och träffpunkter. Det ska finnas öppna, icke biståndsbedömda, verksamheter tillgängliga varje dag. För att minska risken för hemlöshet ska stöd- och vårdboenden utvecklas utifrån individens behov, till exempel så kallade lågtröskelboenden och boende med olika former av boendestöd.

I Älvsjö ska människor med funktionsnedsättning ha möjligheter att leva ett självständigt liv. Viktiga grundstenar för ett värdigt och aktivt liv är att ha tillgänglighet och delaktighet i samhället. Det är ett gemensamt ansvar för alla verksamheter att bekämpa alla former av diskriminering. Brukarinflytandet ska stärkas. FN-konventionen om

rättigheter för personer med funktionsnedsättning ska utgöra den självklara grunden för verksamheten. De som har en funktionsnedsättning ska bemötas med respekt, ges en god omsorg, ha en värdig vardag och möjlighet till en rik fritid. Biståndsbedömningen ska vara rättssäker och likabehandling ska råda. Lagstiftningen och inte ekonomin ska avgöra insatsen för den enskilde.

Fysisk tillgänglighet, delaktighet och bemötande ska ha prioritet. Underhåll i gatumiljön – sommar som vinter – ska planeras och utföras så att hänsyn tas till personer med funktionsnedsättning. De senaste åren har snöröjningen fungerat så dåligt i Älvsjö att många funktionshindrade haft stora svårigheter att ta sig ut. Så får det inte vara i en stad som har till målsättning att vara tillgänglig för alla.

Samlingslokalerna i stadsdelen ska vara utformade med tanke på tillgänglighet. Vi vill arbeta för att det i Älvsjö ska finnas träffpunkter för ungdomar där de får möjligheter att öka sin aktivitet och delaktighet i samhället. Även för vuxna ska det finnas tillgång till träffpunkter individuellt anpassade och meningsfulla dagliga verksamheter. En förutsättning för delaktighet i samhället är också tillgång till kulturaktiviteter och i övrigt en meningsfull fritid.

Alliansen går in på sitt sjunde år i majoritetsställning och trots många vackra ord byggs det mycket få gruppboendestäder och staden når inte sina egna mål. Vi vill bygga fler gruppboendestäder och vi vill samarbeta i en central projektledning där berörda nämnder samordnas kring uppgiften. Älvsjö stadsdel har ett stort ansvar för att underlätta för dem som har psykiska funktionsnedsättningar. Det är viktigt att de kan ha en egen bostad, ett fungerande boendestöd, ett arbete eller daglig sysselsättning och en meningsfull fritid. Särskild uppmärksamhet måste riktas mot behovet av boende och daglig sysselsättning för unga psykiskt funktionshindrade. Kommun och landsting ska samverka utifrån den enskildes skiftande behov av stöd och vård.

Kostnader för gemensamhetsutrymmen i boenden ska inte finansieras av den enskilde genom höjda hyror. Ledsagarservicen som syftar till att bryta den isolering som kan bli följden av en funktionsnedsättning ska vara individuellt anpassad och kunna användas flexibelt. Möjligheten att vara registrerad hos mer än en utförare kan öka flexibiliteten och ska därför utredas. Rätten till avlösning för anhängigvårdare bör stärkas.

Mål för verksamhetsområdet:

- Alla ska ha möjlighet till eget boende
- Alla ska ha möjlighet till arbete eller daglig sysselsättning
- Verksamheten vid Hantverkscaféet Rondellen ska stärkas och utvecklas
- Kvalitet i all omsorg ska säkras.

Särskilda uppdrag:

- Tillgänglighetsarbetet inom det lokala handels- och serviceutbudet ska stimuleras
- Samverkan med funktionshinderorganisationerna ska stärkas
- Intensifiera arbetet med att förebygga och bekämpa diskriminering
- Meningsfull och individuellt anpassad daglig verksamhet för barn och unga med funktionsnedsättning ska erbjudas
- Träffpunkter som ökar möjligheterna till aktivitet och delaktighet ska utvecklas
- Privatiseringen av ledsagarservisen måste utvärderas

Individ och Familj inklusive socialpsykiatri

Individ- och familjeomsorgen ska ha som mål att verka omfördelande och ge familjer lika möjligheter och förutsättningar att leva på lika villkor. Alla barn har rätt till en trygg och säker uppväxt och för att nå dit krävs det ett välutbyggt, tidigt och målinriktat förebyggande arbete. Ingen Älvsjöbo ska riskera hemlöshet, det är ovärdigt att människor inte har någonstans att bo. Bostadsfrågan ska vara prioriterad i kombination med andra sociala insatser. För vuxna som får stöd inom psykiatrins boendestöd ges ökade resurser. Vår stadsdel ska erbjuda stöd och skydd till kvinnor och barn som utsätts för våld och sexuella övergrepp. Kampen mot våld och övergrepp i nära relationer ska utvecklas.

Samverkan mellan skola, socialtjänst och polis ska öka i syfte att förebygga, förhindra och minska droganvändning bland unga. Genom att aktivt verka för igångsättande, uppmuntran och stöd till lokala föräldragrupper, kan alkohol- och droganvändning minska bland ungdomar. Fältassistenternas uppsökande arbete är oerhört viktigt i det förebyggande arbetet gentemot ungdomar, bland annat för att motverka kriminalitet och missbruk. Därför vill vi genomföra en satsning på fler fältassistenter.

I Älvsjö ska ungdomar ha tillgång till en ungdomsmottagning för att främja ungdomarnas hälsa och deras kunskaper avseende sexualitet, samlevnad och identitetsutveckling. Det är viktigt att ungdomsmottagningarna har god kännedom om hedersproblematik och att mottagningarna är HBT-certifierade.

Barn, unga och vuxna som lever i miljöer där de riskerar att hamna snett i livet kan, och ska, uppmärksammas tidigt. Många riskfaktorer kan identifieras tidigt och det utgör en viktig grund för det förebyggande arbetet. Metoderna ska vara evidensbaserade. Förebyggande och riktade insatser ska sättas in i samarbete med andra aktörer som förskola, skola, släkt, ungdomsmottagning, BoU och/eller frivilliga organisationer. Tidiga insatser för barn och unga ska prioriteras. Förutom vinsten för individen vid snabb hjälp är samhällsvinsten betydande om tidiga hjälpinsatser kan sättas in.

Vi vill återuppbygga Nätverkshuset som alliansen utan föregående beslut bara har lagt ner. I Nätverkshuset ska föräldraverksamheten samverka med mödravårdscentral och barnavårdscentral för att tidigt upptäcka och kunna sätta in lämpliga åtgärder. I syfte att förstärka det förebyggande, icke biståndsbedömda arbetet för barn, ska Nätverkshuset utveckla träffpunkter för småbarnsföräldrar och deras barn i öppen förskoleverksamhet. Genom Nätverkshuset kan mödravårdscentral och barnavårdscentral samverka med landstinget, men också med kuratorer och socialpedagoger. Hit ska föräldrar kunna vända sig och besöka stimulerande aktiviteter för sina barn och vid behov få stöd och hjälp av pedagoger och socialtjänst. Men enbart satsningar på individ och familjeomsorgen är inte tillräckligt, barn som far illa finns också i förskolan, i skolan och i fritidsverksamheter. Tidiga insatser inom dessa verksamheter är minst lika viktigt för att förebygga sociala problem. Här ska Nätverkshuset också arbeta förebyggande, samarbeta, knyta ihop, ge råd och stöd.

Arbetet mot våld i nära relationer ska intensifieras. Det är viktigt att upptäcka tendenser till våld i nära relationer och att erbjuda insatser för den som är utsatt men också för den som utövar våldet.

En viktig uppgift för stadsdelsnämnden är att ge rådgivning till medborgare som hamnat i skuldfällan. Det kan handla om en så till synes banal sak som att ha kommit efter med hyran en eller ett par månader. För den som har hamnat i kronofogdens register kan det bli svårt att få banklån, hyreskontrakt, telefonabonnemang och liknande. En person som söker hjälp och råd när han/hon fått så stora skulder att det behövs hjälp, ska få adekvata råd och hjälp inom en vecka från det frågan ställdes.

Arbetet för att minska vräkningar måste intensifieras och när det gäller vräkningar där barn är inblandade måste det råda nollvision. I nära anslutning till skuldrådningen ska personer som hotas av vräkning kunna få hjälp och stöd.

Mål för verksamhetsområdet:

- Barn och unga som lever i riskzonen, och deras familjer, ska tidigt uppmärksammas och i samverkan med andra aktörer erbjudas tidiga insatser
- Verksamheten ska bidra till att utjämna skillnaderna i barns uppväxtvillkor
- Samverkan ska öka mellan samhällets olika aktörer för snabb hjälp till personer i utsatta situationer
- Nollvision för antal hemlösa i Älvsjö

Särskilda uppdrag:

- Samverkan med polis, rättsvårdande myndigheter och psykiatri ska öka
- Stärkt barnperspektiv i det sociala arbetet
- Skyddade boenden för våldsutsatta kvinnor och barn ska öka
- Utredningskapaciteten ska utökas för snabba och adekvata hjälpinsatser
- Återuppbygga och stärka Nätverkshuset
- Utredda möjligheterna att hjälpa personer som har små hyresskulder som hindrar egna hyreskontrakt
- Verksamheten för skuldrådgivning ska utvecklas

Ekonomiskt bistånd

Ekonomiskt bistånd är en del av samhällets trygghetssystem, ett yttersta skyddsnät vid tillfälliga försörjningsproblem. Orsakerna till den enskildes försörjningsproblem varierar, alltifrån arbetslöshet, sjukdom eller överskuldssatthet. Behovet av ekonomiskt bistånd hänger samman med andra politiska faktorer. Konjunkturläget kombinerat med en ineffektiv jobbpolitik och fördelningspolitik leder till att behovet av försörjningsstöd överlag inte minskar i någon högre takt. Regeringens försämringar av a-kassa sjukförsäkring har urholkat trygghetssystemen och tvingat många att vända sig till socialtjänsten i en ekonomiskt utsatt situation. I ett välfärdsland skall trygghetssystemen avse att stärka individen under tuffa tider. På så

sätt ökar individens möjlighet att klara den egna försörjningen.

Socialdemokraterna förslår en kraftig insats för att ge fler av dem som idag behöver försörjningsstöd på grund av arbetslöshet, en tidsbegränsad anställning. Det kommer innebära ett minskat behov av försörjningsstöd både på kort sikt (under anställningen) och på längre sikt genom att den arbetslöse antingen kan komma in på arbetsmarknaden eller komma in i statliga trygghetssystem. Reformen innebär att uppemot 15 % av dem som idag uppstår försörjningsstöd ska erbjudas en tidsbegränsad sysselsättning istället för försörjningsstödet, vilket innebär motsvarande minskning av socialtjänstens arbetsbelastning. Då anslaget inte minskas i denna del innebär det i praktiken en höjning med 15 procent, vilket ska kunna användas för ett förebyggande socialt arbete och ändrade riktlinjer för ekonomiskt bistånd syftande till minskade klyftor.

Arbetslösa, oavsett orsak, både vill och kan ta ansvar för sin egen försörjning. Men för den som har låg utbildning eller är långtidsarbetslös kan det behövas stöd för att ta sig in på arbetsmarknaden. Ekonomiskt bistånd ska ges på lika villkor och den som söker ska behandlas med respekt. Bedömningen ska utgå från den enskildes situation och behov och inte efter en mall skapad utifrån den rådande politiska situationen. Ärendena ska hanteras rättssäkert, handläggningstiderna ska vara korta. Vid behov av ekonomiskt bistånd ska barnperspektivet alltid beaktas. Barnens väl och framtida möjligheter till ett gott liv måste prioriteras och vara vägledande för samtliga överväganden som görs. Barnperspektivet måste alltid genomsyras i kontakter och beslut. Det innebär att barnens väl och framtida möjligheter till ett gott liv måste prioriteras och vara vägledande för samtliga överväganden som görs. Barnets egna behov av stöd ska utredas i anslutning till traditionell biståndshandläggning. Inget barn ska behöva halka efter i skolan på grund av föräldrarnas ekonomiska situation. Därför är det bra att kostnader för internetuppkoppling numera inkluderas i normen för barnfamiljer.

Stockholm är ingen billig stad att leva i. Det höga kostnadsläget drabbar dem hårdast som har det sämst ställt. Även personer som har ekonomiskt bistånd är i behov av att kunna röra sig utanför sitt bostadsområde, för att handla, söka jobb eller hälsa på bekanta och inte minst för att följa sina barn på deras aktiviteter. Därför anser vi att det är viktigt att stor hänsyn tas till behovet av SL-kort för den som får ekonomiskt bistånd. Att inte ha råd med ett SL kort kan göra det svårare att söka jobb och många riskerar en ofrivillig stadsdelsarrest, vilket kan drabba barnen särskilt hårt. Därför ska SL-kort, syftande till jobb och jobbsökande inkluderas i normen för den som får

ekonomiskt bistånd. Personer med ett långvarigt ekonomiskt bistånd ska ha rätt till tandvård. Även eventuellt stigande uppvärmningskostnader bör återspeglas i ersättningsnivån.

Mål för verksamhetsområdet:

- Behovet av ekonomiskt bistånd ska minska
- Alla som söker ekonomiskt bistånd ska behandlas likvärdigt
- Antalet arbetslösa med ekonomiskt bistånd ska minska genom att fler får arbete

Särskilda uppdrag:

- Utarbeta former för att alla som söker ekonomiskt bistånd ska behandlas likvärdigt
- Utveckla det förebyggande arbetet i stadsdelen för att minska behovet av ekonomiskt bistånd
- Införa rutiner såsom stöd och handledning för särskilt nyanställda medarbetare, i syfte att behålla och utveckla stabilitet och kvalitet i verksamheten

Arbetsmarknadsåtgärder

Vår strävan är att lösa problem med arbetslöshet med arbetspolitiska åtgärder i stället för försörjningsstöd. Den kunskap och vilja som finns hos dem som står utanför arbetsmarknaden måste tas tillvara men för den som är arbetslös kan det vara svårt att komma in på arbetsmarknaden utan stöd och hjälp. Målgruppen för stadsdelens arbetsmarknadspolitiska åtgärder är de medborgare som uppbär ekonomiskt stöd och som behöver särskilt stöd för att ta sig in, eller tillbaka, på arbetsmarknaden. Särskilt prioriterade målgrupper är ungdomar och långtidsarbetslösa.

Sommarjobb under gymnasietiden är den första kontakten med arbetsmarknaden för de flesta ungdomar. Det ger en förberedelse inför vuxenlivet och skapar rutiner och det arbete som ungdomarna utför är värdefullt för stadsdelen. Inte minst förstärker det ungdomars ekonomi och ger dem större frihet. Det viktigaste är dock att den som skaffat sig och kunnat behålla anställningar som ung har mycket större chans att göra det när hen blir äldre. Att erbjuda ungdomar möjlighet till sommarjobb är inte välgörenhet – det är långsiktig arbetsmarknadspolitik och en klok investering för framtiden. Vi skjuter till mer resurser till detta.

Vi investerar tydligt i att bryta behovet av försörjningsstöd på grund av arbetslöshet och vill införa en reform där arbetslösa som uppstår försörjningsstöd ska erbjudas en tidsbegränsad anställning i staden. Det ger förutsättningar för förbättrad kvalitet i vård, skola och omsorg samtidigt som fler får en arbetslivserfarenhet som ofta är biljetten in på ordinarie arbetsmarknad. I de fall en sådan insats inte leder till jobb direkt kommer det ofta att stimulera till vidare utbildning. Flera av Älvsjö stadsdelsnämnds verksamhetsområden ska erbjuda dessa tillfälliga anställningar. För hela staden satsar Socialdemokraterna på arbetstillfällen som ligger på förskola (motsvarande 30 mnkr brutto), Barn kultur och fritid (20 mnkr), äldreomsorg (45 mnkr), Handikappomsorg (15 mnkr) och Stadsmiljö (27 mnkr). I satsningen ligger att stadsdelsnämnden fritt får flytta resurser mellan olika verksamhetsområden utifrån våra lokala förutsättningar.

Arbetslösa med ekonomiskt bistånd ska få hjälp och stöd tillbaka till arbetslivet genom ett brett spektrum av åtgärder såsom utbildningsinsatser, kommunala matchningsfunktioner eller hjälp med att ordna praktikplatser. Samarbete ska ske med det lokala näringslivet. Vägen tillbaka till egen ekonomisk försörjning ska utgå från den enskildes förutsättningar.

Vi vill utöka möjligheterna för ungdomar att få sommarjobb, dels i egen verksamhet men också genom utökat samarbete med det lokala näringslivet.

Mål för verksamhetsområdet:

- Fler Älvsjöbor som idag lever på försörjningsstöd ska få ett jobb
- Sommarjobb för ungdomar ska öka
- Ungdomar är en prioriterad grupp för att få utbildning eller arbete
- Långtidsarbetslösheten ska minska bland framförallt unga och barnfamiljer

Särskilda uppdrag:

- Samverka med Jobbtorgen, arbetsförmedlingen, försäkringskassan, socialtjänst, flyktingintroduktion och vuxenutbildning
- Administrera den verksamhet där flera av stadsdelsnämndernas verksamhetsområden inom ramen för satsningen jobb i stället för bidrag ska erbjuda tillfälliga anställningar

Kultur – Föreningsliv – Konsumentvägledning

Mer än någonsin behöver Älvsjö en satsning på ungas fritid och kultur. Det handlar om att utjämna klyftorna mellan olika grupper vad gäller deras möjligheter till att ta del av kultur, att skapa kreativa rum och ge möjligheter för ungas eget kulturella skapande. Kvaliteten och kvantiteten av kulturupplevelser och möjligheterna till eget skapande i Älvsjös förskolor och skolor ska öka liksom vid all verksamhet för barn och unga. Vi vill satsa på uppsökande insatser som ska leda till att alltfler hittar till det lokala kulturutbudet.

På samma sätt föreslår vi att äldre personer ges förutsättningar för möten, sociala och kulturella aktiviteter genom att i samarbete med pensionärsorganisationerna etablera träffpunkter för äldre.

Älvsjöborna ska ha möjligheter till kulturupplevelser och möjligheter att vara aktiva medborgare. Vi vill att tillgängligheten till kultur av olika slag i stadsdelen utökas och vi vill arbeta för att den fysiska tillgängligheten till kulturutbudet ökar. För att utöka medborgarnas möjligheter till kultur vill socialdemokraterna säkerställa tillgången till samlingslokaler. Barn och ungdomar ska ges möjlighet att uppleva, och själva utöva, olika former av kultur.

Stadsdelsnämnden ska utveckla verksamheten med konsumentrådgivning som är ett viktigt instrument för att söka förebygga problem som annars kan uppkomma längre fram, i första hand för individen men också för stadsdelen. Vi vill erbjuda medborgarna en lättillgänglig konsumentvägledning där information till barn och unga prioriteras. Invånarna ska som konsumenter kunna göra genomtänkta val och konsumentrådgivningen ska syfta till att ge ökad kunskap och information om alternativ, rättigheter och skyldigheter.

Mål för verksamhetsområdet:

- Kulturutbudet ska stärkas och utvecklas med fokus på barn och unga
- Samarbetet mellan det lokala kultur- och föreningslivet, skolorna och företagen ska öka
- Träffpunkter som ökar möjligheterna bland äldre till aktivitet och delaktighet ska utvecklas

Särskilda uppdrag:

- En kultursatsning ska genomföras på träffpunkterna och Ungdomens Hus

- Arbete ska inledas för att nå de barn, unga och äldre som inte själva hittar till det lokala kulturutbudet
- Kultursamordnaren återinförs i syftet att stärka det lokala kulturutbudet och utbytet med skolan
- Stadsdelsnämnden skall utveckla verksamheten med konsumentrådgivning

Miljö, Stadsmiljö och trygghet

Älvsjö är en trevlig och populär stadsdel med varierande äldre bebyggelse och en lika varierande nybyggnation. Invånarantalet ökar i rask takt, nya områden planeras för nybyggnationer och det händer mycket i vår stadsdel. Älvsjö är rikt på grönområden i form av små parker och grönkilar och med två fantastiska skogar, Älvsjöskogen och Solbergaskogen. Hela Älvsjö är ett fantastiskt promenadområde. Älvsjö har en miljö värd att vårda och vi vill genomföra en bred kampanj under mottot Håll Älvsjö Rent!

Älvsjöbornas miljö ska vara ren, fräsch och trygg. Vi vill öka tryggheten genom att satsa på bättre belysning på gator och platser som upplevs mörka. Älvsjö växer kraftigt och de allmänna kommunikationerna ska planeras så att människors behov av att ta sig till arbete, affärer, till nöjen, kultur och rekreation går så smidigt som möjligt och bilåkandet minskar. Medborgarna ska känna sig välkomna till ett ökat engagemang i frågor som rör närmiljön.

Vid planering och uppförande av nya bostäder i Älvsjö skall ett noggrant hänsynstagande till redan befintlig bebyggelse ske. Älvsjös karaktär av gammal villastad riskerar att gå helt förlorad i den exploatering som sker när gamla villor rivs och ersätts med bostadsrättshus av helt annan karaktär, förlagda på tomterna så att hela stadsbilden förrycks och förfulas så som skett till exempel i området nära Älvsjö Station och Herrängen. I de fall förtätningar ska ske måste en dialog upprättas med medborgarna och inom program som långsiktigt tar hänsyn till områdets service, grönområden och trafiksituation. Vi är trötta på att byggherrarna har tagit sig bestämmanderätt över hur det ska se ut i Älvsjö.

Det är av yttersta vikt att de enskilda medborgarna, småföretagarna, lokalföreningarna och de lokala politikerna ges goda möjligheter att ta ställning till och kan påverka hur ett område och dess bebyggelse ska se ut även i de fall detaljplanerna är gamla. Ett Stockholm i världsklass innebär att även ett ytterstadsområde som Älvsjö ska bebyggas och utvecklas med hög arkitektonisk kvalitet.

Älvsjös karaktär av småstadsidyll ska bevaras och tillkommande nybyggnationen ska smälta in den nuvarande bebyggelsen på ett behagligt sätt. Alltför höga hus ska undvikas. Med sina grönskande små parker och sina båda skogar, Älvsjöskogen och Solbergaskogen, har Älvsjö unika möjligheter att erbjuda invånare och besökare platser för motion, rekreation och naturupplevelser. Vi välkomnar att vår gamla idé att göra Älvsjöskogen till naturreservat nu står inför sin fullbordan. Vi vill skydda hela Solbergaskogen från bebyggelse och alla former av exploatering.

Det är viktigt att snöröjning, städning av gator och torg, samt underhållet av parker fungerar. Vi vill undersöka möjligheterna till återföra frågorna om både barmarks- och vinterväghållning till stadsdelsnämnden. Äldre och sjuka med uttalat behov ska kunna få hjälp med att hindrande snövallar vid villainfarten blir bortskottad.

Arbetet med att försköna stadsdelens torg och parker och skapa fler belysta promenadstråk ska fortsätta. Genom satsningar på kultur och idrott skapas trygga platser för möten mellan människor. Vi kommer att genomföra kontinuerliga trygghetsvandringar och låta Älvsjöborna själva vara med och påverka prioriteringar i sitt område. Vi vill fortsätta arbetet med att helt eller delvis få Älvsjövägen i tunnel.

Vi vill att Älvsjö ska vara en trygg och säker stadsdel att vistas i alla timmar på dygnet. Samarbetet inom ÄlvBrå ska fortsätta och utvecklas. Vi ska ha ett nära samarbete med närpoliskontoret och vi vill säkerställa att polisen besöker skolorna och fritidsverksamheterna i vårt område. Vi vill stödja och uppmuntra medborgarinitiativ för ett lugnt och tryggt Älvsjö och välkomnar initiativ som Älvsjö nattvandring. Vi vill särskilt uppmärksamma de ungdomar som socialtjänsten får meddelande om och tidiga insatser måste vidtas när vi får kännedom om ungdomar som begått brottsliga handlingar.

Vi vill återinföra och utveckla typ Agenda 21-verksamheten och inom ramen för all kommunal verksamhet ska Älvsjöborna både kunna påverka och bidra till ökad miljövänlighet.

Mål för verksamhetsområdet:

- Älvsjöborna ska kunna röra sig fritt oavsett trafikslag, oavsett funktionsnedsättning och oavsett årstid.
- Älvsjöborna ska uppleva ökad trygghet i sin stadsdel
- Det ska vara rent och snyggt på Älvsjös gator, torg och parker
- Älvsjös park- och naturområden ska vara attraktiva och trygga och bidra till livskvaliteten för invånare och besökare

- Solbergaskogen ska skyddas från bebyggelse och annan exploatering

Särskilda uppdrag:

- Arbeta för framtagande av en ny resursfördelningsnyckel som tar hänsyn till stadsdelar med stora naturområden
- Noga följa och delta i diskussioner och planering av framtida kollektivtrafikdragningar
- Återuppbygga verksamhet av typ Agenda 21 och därigenom arbeta för ökat miljömedvetande bland Älvsjöborna
- Genomföra kampanjen Håll Älvsjö Rent!

Flyktingmottagande

Alla människor vill kunna försörja sig själva och möjligheten till egen försörjning är grunden för ett självständigt liv. Det gäller även dem som kommer som flyktingar till vårt land och till vår stadsdel. För oss är det viktigt att människor får en möjlighet att komma i eget arbete så snart som möjligt. Nyanlända flyktingar som kommer hit ska snabbt erbjudas ett bra boende och flyktingmottagandet och flyktingintroduktionen ska syfta till att vuxna snabbt kommer ut i arbete och att barn och ungdomar snabbt garanteras plats i förskola och skola. De flyktingar som kommer till Älvsjö ska erbjudas möjligheter att inkluderas i samhället genom en kvalitativt hög introduktion, ett eget boende och god språkundervisning. Flyktingarna ska bemötas individuellt och med respekt.

Mål för verksamhetsområdet

- Introduktionen ska utgå från individuella förutsättningar och leda till god integration i samhället, självförsörjning och utbildning

Särskilda uppdrag:

- På försök starta ett mentorsprogram inom flyktingmottagandet

Integration och jämställdhet

Diskriminering, segregation och utanförskap får inte förekomma i Älvsjö stadsdel. I allt arbete med barn och unga ska verksamheten

präglas av allas likaberättigande och jämställdhet. Förskolorna, Ungdomens hus och ungdomsgårdarna/träffpunkterna för de yngre ungdomarna ska i sin verksamhet arbeta med integration och jämställdhet som ett av sina främsta mål. Alla verksamheter i Älvsjö stadsdel ska i sina målsättningar inkludera arbetet för ökad integration och jämställdhet.

I syfte att öka aktiviteterna kring arbetet med integration och jämställdhet vill vi återuppta projektet Bryggan, eller därmed jämförlig verksamhet, i Nätverkshuset.

Mål för verksamhetsområdet:

- Handlingsplaner för ökad jämställdhet och mångfaldsplaner ska hållas aktuella och uppdaterade i alla verksamheter
-

Särskilda uppdrag:

- I all barn- och ungdomsverksamhet ska ett aktivt arbete ske med integrations- och jämställdhetsfrågor

Personalpolitik

För att utveckla verksamheterna vill vi satsa på vår viktigaste resurs; medarbetarna. Bristande arbetsvillkor gör det svårt att rekrytera och behålla kompetent personal. Att inte veta om man får behålla jobbet eller tvingas att byta arbetsgivare efter en upphandling skapar osäkerhet och stress. Allmänna visstidsanställningar försämrar anställningstryggheten och särskilt stort blir problemet när arbetsgivaren utnyttjar möjligheten att växla mellan vikariat och allmän visstidsanställning. Otrygga anställningar innebär en stor ekonomisk osäkerhet för den enskilde och gör staden oattraktiv som arbetsgivare.

Deltidsarbetslösheten är ett stort problem. Alliansens löfte att sätta stopp för ofrivillig deltidarbetslöshet är inte infriat. För oss är heltid en rättighet och deltid en möjlighet. Socialdemokraternas budget för staden innehåller resurser för att få fler att arbeta heltid och för att stödja projekt som stimulerar arbetet för att göra heltid till en rättighet. Alltför många är idag ofrivilligt timanställda och många under alltför lång tid. Vi vill i ett första skede ersätta osäkra timanställningar med fasta anställningar förslagsvis inom vikariepooler i äldreomsorg och förskola. Det ger tryggare anställningar men framförallt möjligheten att öka kompetensen och kontinuiteten. Det bidrar aktivt till en bättre kvalitet i välfärden. Delade turer bör undvikas till förmån för en

sammanhållen arbetstid. Att arbeta exempelvis förmiddag för att sedan ha flera timmars paus och sedan även arbeta på kvällen är inte optimalt. Särskilt svårt kan det vara att kombinera sådana arbetstider med ett fungerade familjeliv.

Mål för verksamhetsområdet:

- Fler nöjda medarbetare i våra verksamheter
- Sjukfrånvaron ska minska

Särskilda uppdrag:

- Tillsammans med de fackliga organisationerna kartlägga behovet och ta fram en plan på hur vi ska få fler heltidsanställda och färre timanställda i verksamheterna

Förslag till beslut (MP)

Viktor Morawski m.fl. (MP) yrkade bifall till eget förslag till beslut enligt följande.

Stadsdelsnämnden beslutar att

1. avslå förvaltningens förslag till verksamhetsplan och budget för år 2014
2. återremittera budgetunderlaget till förvaltningen för omarbetning med Miljöpartiets budgetförslag i kommunfullmäktige för 2014 som grund
3. samt därutöver anföra följande

Miljöpartiet är idag det tredje största partiet i Stockholm och stöds av nästan var femte stockholmare. Majoritetens förslag till verksamhetsplan och budget för år 2014 saknar tillräckliga medel för att kunna erbjuda stockholmarna en fullgod samhällsservice. I Miljöpartiets budgetförslag i kommunfullmäktige finns 646,9 miljoner kronor mer än i den moderatledda majoritetens budget för stadsdelarna. Av dessa är ca 215 miljoner kronor resurser som förs över från Arbetsmarknadsnämnden till arbetsmarknadsåtgärder i stadsdelsnämnderna. Detta skulle för 2014 betyda 15,3 miljoner kronor mer för Älvsjö stadsdelsnämnd jämfört med det nu liggande förslaget. Miljöpartiets förslag till budget skulle innebära en högre grundläggande service till medborgarna och en större trygghet och kontinuitet i verksamheterna för både brukare och personal.

Miljöpartiets indikatorer styr också stadens verksamheter i en grönare riktning.

För att staden ska kunna nå högt satta klimatmål, målen i miljöprogrammet och vattenprogrammet samt bidra till att uppnå Sveriges miljö kvalitetsmål behöver miljö- och klimatkompetensen stärkas på stadsdelsförvaltningarna. Detta skulle till exempel kunna ske genom att inrätta tjänst som miljösamordnare och Agenda 21-samordnare. Stadsdelen ska i samverkan med områdets invånare, företag och föreningar förbättra den lokala boende- och stadsmiljön samt öka medvetenheten och engagemanget för miljö- och klimatfrågor. En lämplig åtgärd i detta arbete skulle vara att inrätta ett stadsmiljöråd i Älvsjö.

Satsningar på inköp och servering av ekologiska och närproducerade livsmedel ska göras. Andelen ekologiska livsmedel ska vara 50 procent år 2015. Hotade fiskarter ska inte serveras på förskolor, skolor och äldreboenden. Alla stadens verksamheter ska minska sin köttkonsumtion, exempelvis genom att införa en vegetarisk dag i veckan på sina matsedlar. De totala inköpen av kött till stadens förskolor och skolor ska minska med 20 procent för år 2014 jämfört med år 2011.

Stadsdelsnämnderna ska i samverkan med trafik- och renhållningsnämnden införa insamling av matavfall i alla verksamheter som hanterar mat. Kommunens verksamheter ska vara ett föredöme. Insamlat matavfall ska användas som råvara vid biogasproduktion.

Stadsdelen ska prioritera arbetet med energirådgivning inom förvaltningens egna verksamheter samt mot företag och hushåll. Stadsdelens verksamheter ska i största möjliga utsträckning tillgodose sina bilbehov via bilpooler. Stockholm ska vara ledande i Sverige när det gäller att hushålla med energi och investera i förnyelsebara energikällor.

Arbetet med policy för upphandling bör vidareutvecklas, särskilt med fokus på förfrågningsunderlagens kvalité, miljökrav samt med tydliga och uppföljningsbara antidiskrimineringsklausuler. Ett av de miljökrav som ska ställas är att inga dubbdäck får användas av dem som utför transporter. Staden ska också säkerställa att leverantörer inte flyttar vinster till så kallade skatteparadis för att undkomma skatt. Arbetet med att bli en bättre beställare måste inledas för att säkerställa att både privata entreprenörer och egen regin utför beställda tjänster enligt tecknade avtal och överenskommelser. Att aktivt arbeta med

uppföljning är oerhört viktigt för att undvika de skandaler som uppdagats gällande bland annat äldreomsorgen. Detta kommer att innebära ökade kostnader för den centrala administrationen, vilket står i motsats till majoritetens ambition att minska administrationen under det kommande året.

Alla utförare av välfärd ska ha som främsta motiv att bedriva en högkvalitativ verksamhet - inte att dela ut vinst - och drivas av ett socialt och samhälleligt engagemang. Idag bedrivs många nödvändiga och grundläggande kommunala verksamheter i projektform, bland annat arbete för kvinnofrid och missbruksförebyggande arbete. De mest lyckade och angelägna projekten bör efter projekttidens slut omvandlas till ordinarie verksamhet

Genom internationaliseringen har frågan om hur olika produkter påverkar stockholmarna som konsumenter blivit än mer aktuell. Många undrar exempelvis hur de ska göra med pensionen, vilket elbolag de ska välja och många vill kunna utnyttja sin konsumentmakt. Satsningar på konsumentvägledningen ska öka.

När det gäller byggplaner ska staden arbeta för ett medborgarinflytande som sträcker sig längre än de krav som ställs inom Plan- och bygglagens ramar. Att inkludera fler medborgare i framtidens Stockholm är resurskrävande men resulterar i att fler lokala aspekter uppmärksammas och tas med i planarbetet. En planprocess ska alltid föregås av en medborgardialog. På så sätt ges invånare möjlighet att redan i ett tidigt skede få delta i planprocessen. Synpunkter från stadsdelsnämnder och organisationer ska beaktas. I områden och stadsdelar med många människor med annan etnisk bakgrund än svensk måste stadsbyggnadskontoret använda sig av översättare och tolkar. Metoder för att fånga upp grupper som aldrig kommer till tals när det gäller stadsbyggnadsrelaterade frågor måste också utvecklas.

Barnperspektivet ska in i stadsplaneringen och metoder för att inkludera barn och deras tankar i stadsplaneringen ska utvecklas. Hänsyn ska tas till barns och ungdomars behov av lek och idrott och mark för idrottsändamål ska tidigt reserveras. Barnperspektivet är viktigt också när det gäller personer och familjer med osäker bostadssituation. Barnfamiljer ska inte vräkas från sina hem.

Barngruppernas storlek behöver minskas i förskolan och även antalet förskolebarn per anställd behöver minskas. Med för stora grupper och för lite personal är det mycket svårt att bedriva en fullgod verksamhet. Dessutom är det viktigt att hålla nere förskoleenheternas storlek.

Förskolan har en unik möjlighet att motverka befestandet av stereotypa könsnormer, heteronormativitet och rasism. Alla förskolor ska ha personal med genuspedagogisk utbildning. Förskolan ska ha ett interkulturellt förhållningssätt, vilket innebär att varje pedagog ser alla språk och kulturella perspektiv som viktiga. Alla barn ska garanteras stöd så att de ges samma möjlighet att utveckla kulturell identitet samt förmåga att kommunicera såväl på svenska som på sitt eller sina modersmål.

Skadliga kemikalier som finns i förskolan ska fasas ut. Barn är särskilt utsatta och känsliga för farliga kemikalier. Endast produkter som är säkra ska användas – barnperspektivet och försiktighetsprincipen måste gälla. Inköp av varor med potentiellt skadliga ämnen ska helt undvikas. Stockholm ska ha som mål att samtliga kommunala förskolor ska vara miljödiplomerade och fria från gifter senast 2021.

Rutiner ska finnas för att tidigt upptäcka barn som riskerar att fara illa. Det kan röra sig om barn till missbrukande föräldrar, barn till psykiskt funktionsnedsatta eller barn som far illa på grund av föräldrars olika problem. Det behövs mer tidiga och förebyggande insatser. Miljöpartiet stärker i sitt budgetförslag den sociala barn- och ungdomsvården i stadsdelsnämnden och ökar även tillgången på missbruksvård.

De mötesplatser som majoriteten infört för yngre ungdomar i Johan Skytteskolan och Solbergaskolan är inte tillräckligt för att möta det behov som finns hos Älvsjöns ungdomar. En ökad satsning på ungdomsgårdar och stöd till det civila samhället som t.ex. idrottsföreningar och natur och friluftorganisationer är nödvändigt. Det är uppenbart att det råder en stor brist på idrottshallar i Älvsjö. De kommande åren kommer två idrottshallar att rivas inom kv Kabelverket och en ny idrottshall byggas vid Kämpetorpsskolan. Med tanke på nuvarande brist är det inte acceptabelt att minska antalet idrottshallar i Älvsjö.

Stadsdelen ska bedriva ett offensivt arbete mot diskriminering. Den diskrimineringsklausul som Miljöpartiet tidigare var med och införde ska återinföras. Föreningar som diskriminerar ska på samma sätt som företag veta att de riskerar att förlora sina bidrag. Stadsdelen ska tydligt prioritera arbetet med att säkerställa att ingen diskrimineras, exempelvis genom antidiskrimineringstester och kontinuerlig utbildning för alla anställda och politiker.

Arbetet för att den fysiska tillgängligheten i stadsdelen ska öka och attityderna till människor med funktionshinder måste förbättras. En

viktig del i en god arbetsmiljö är att det finns ett bra, strukturerat sätt att hantera kränkningar, trakasserier och mobbning på arbetsplatsen samt att stadsdelsnämnden prioriterar detta arbete ytterligare.

Miljöpartiet satsar en hel del resurser på äldreomsorgen.

Biståndsbedömningen ska göras generösare, idag nekas gamla plats på servicehus trots att det finns tomma platser. Det finns en ökad efterfrågan på kategoriboenden, exempelvis med inriktning på kultur, språk och hbt. Önskemål att starta äldreboenden som sociala företag ska bejakas. Maten som serveras inom äldreomsorgen ska vara vällagad, hälsosam och god, helst lokalt tillagad och ekologisk. Social gemenskap vid måltider är viktigt, till exempel bör matlag erbjudas. Det ska i varje stadsdel finnas kommunala alternativ, både när det gäller hemtjänst och äldreboende, eftersom det för många är en viktig del av valfriheten att kunna välja detta.

Arbetet inom äldreomsorgen och omsorgen för människor med funktionsnedsättningar är fysiskt och psykiskt tungt och många orkar inte arbeta fram till pensionen. Staden ska utreda en riktad arbetsförkortning för personal i äldre- och funktionshinderomsorg.

Den sociala barn- och ungdomsvården behöver kraftiga förstärkningar. Staden ska aktivt stödja föräldrar med missbruksproblem, barn till psykiskt funktionshindrade och andra barn som far illa. Resurserna till missbruksvården ska öka så att de som söker behandling ska kunna beviljas detta. Vård och behandling för personer med missbruk ska alltid utgå från den enskilde.

Barns situation ska uppmärksammas när vuxna söker ekonomiskt bistånd. Barnperspektivet är tydligt i stadens riktlinjer och innan beslut fattas ska konsekvenser för varje barn alltid övervägas och dokumenteras. Ett barnperspektiv innebär att det inte ska vara möjligt att vräka barnfamiljer. Alla som lever i hemlöshet ska erbjudas ett personligt ombud som ett sätt att skapa nya nätverk och få hjälp med myndighetskontakter.

Stadsdelsnämnden ansvarar för de delar av cykelnätet som ligger på parkmark, för viktiga delar av gångvägnätet i parkmark samt har huvudansvaret för den lokala gatumiljön. Stadsdelsnämnden ansvarar också till en del för snöröjning. Trafikplaneringen i Stockholm idag gynnar män mer än kvinnor, eftersom män i högre utsträckning har och kör bil. Om trafikplaneringen istället skulle ha sin utgångspunkt i kvinnors resande skulle det innebära mer kollektivtrafik och större satsningar på gång- och cykelstråk. Detta skulle leda till mindre miljöpåverkan, både för klimat och för lokalmiljö. Staden behöver

göra en analys av hur snedfördelningen ser ut och vidta åtgärder så att trafikplaneringen i högre grad utgår från kvinnors resande, eftersom deras resor som grupp bättre gynnar miljön och en attraktiv stad.

Förslag till beslut (V)

Emelie Roxby Schüsseleder m.fl. (V) yrkade bifall till eget förslag till beslut enligt följande.

Förslag till beslut

1. Stadsdelsnämnden avslår förvaltningens förslag till verksamhetsplan för 2014.
2. Förvaltningen får återkomma med ett nytt förslag enligt vänsterpartiets reservation i fullmäktige och vad som framförs i denna reservation.

Vårt Stockholm

V **Ett Stockholm där allas röst väger lika.** Behoven styr, inte plånboken. Unga röster hörs tydligt. Kvinnor och män har lika rätt. Alla skolor och all äldreomsorg är bra. Alla stadsdelar ska vara lika bra att växa upp i, leva, arbeta och åldras i. Allmännytta går före egennyttan. Rättvis fördelning av välfärden ger ett jämlikt, tillgängligt och hållbart Stockholm.

V **Vi bygger för alla stockholmare.** En öppen, tillgänglig och kreativ stad där folk bor i samma område, oavsett inkomst och bakgrund. Minst 25 000 klimatsmarta hyresrätter till rimliga hyror. Hyresstopp i allmännyttan i två år, upprustning på boendes villkor och stopp för utförsäljning av hyresrätter. Ytterstaden ska vara lika central som innerstaden.

V **Riktigt bra välfärd utan vinstintresse.** Barns lärande startar i förskolan. Skolan har höga, jämlika kunskapsresultat. Unga utbildar sig eller arbetar. Våld i nära relationer bekämpas. Sex timmars hemtjänst utan biståndsbedömning. Servicehus vid hög ålder. Kulturskolan blir billigare. Park- och lokalteater året runt. Fri entré till stadens museer.

V **Klimat och miljö för framtiden.** De stora klimatbovarna är mat, transporter och boende. Inga klimatgaser efter 2030. Förbifarten skrotas. Mer av spårtrafik, bussar, gångstråk och cykelbanor. Biltrafiken minskar. Målet är en bilfri innerstad. Gröna kilar värnas. Andel ekologisk mat ökar till minst 40 %. Vi samlar in 70 % biologiskt avfall 2018.

V **Solidarisk finansiering och hållbar resursanvändning.** Skatten går till hållbar välfärd, inte vinstlöseri. Stopp för dogmatisk konkurrensutsättning. Vi handlar bara med företag som betalar skatt, har kollektivavtal, värnar mänskliga rättigheter och miljö. Anställda

har bra arbetsmiljö, rätt till heltid, och makt på jobbet.

Vänsterpartiets budgetalternativ

Vi ökar den offentliga konsumtionen – det är klimatsmart, jämlikt och jämställt. Med 60 öre högre skatt än majoriteten får vi ökad välfärd i stadsdelsnämnderna med 563 mnkr, en stor skolsatsning i utbildningsnämnden med 522 mnkr, vuxenutbildning och kommunala ettåriga anställningar för långtidsarbetslösa 87 mnkr i arbetsmarknadsnämnden etc. och inte minst satsningar på kultur, socialtjänst, idrott, stadsbyggnad med mera i berörda facknämnder.

Våra investeringar ger stockholmarna mer idrott och kultur, fullstor fotbollshall i Söderort, multifunktionsanläggningar, konstgräs, flera mindre idrottshallar, upprustade bibliotek och samlingslokaler.

Älvsjö stadsdelsnämnd

Med vänsterpartiets budget får Älvsjö 16,6 mnkr mer än den borgerliga budgeten från kommunfullmäktige. Ekonomiskt bistånd får eget anslag. Staden centralt, inte stadsdelsnämnderna ska hålla buffert för oväntat högt försörjningsstöd. Vi behåller *Verksamhet för barn och ungdom* samt till *Kultur- och föreningsverksamhet*, och slår inte ihop till *Verksamhet för barn, fritid och kultur*. Vinster av effektiviseringar får vara kvar i verksamheten till högre kvalitet och inte minskad budget. Totalt handlar det totalt om ca 175 mnkr.

Vänsterpartiet satsar 150 mnkr i en historisk jämställdhets- och låglönesatsning som gynnar stora personalgrupper i stadsdelsnämnderna. Vi investerar i kortare arbetstid i äldreomsorgen. Vårdnadsbidraget förpassar vi till historien. Genus- och hbtq-perspektiv finns i all verksamhet. Vegetarisk mat är huvudalternativ en gång i veckan. Vi vill att maten ska lagas på plats i förskolor, boenden etc. Lokaler med fukt-/giftproblem/enkelt avhjälpna hinder ska åtgärdas.

Förskoleverksamhet

Vänsterpartiet satsar 3,9 mnkr mer i Älvsjö jämfört med kommunfullmäktige

- 2 % extra schablon (totalt 5 %), för att säkra löneökning och barngruppernas storlek
- Höjt socioekonomiskt tilläggsbelopp genom att gå tillbaka till 2006 års nivå

Vänsterpartiets mål för förskolan

- Förskolan ska ha ett demokratiskt och jämställt förhållningssätt

- Barns lärande ska stå i fokus i förskolan
- Språkutveckling och modersmålsstöd ska prioriteras
- Alla föräldrar ska kunna vara delaktiga i förskolans pedagogiska arbete

I förskolan läggs grunden för det livslånga lärandet, kunskap i svenska och språkutveckling för flerspråkiga. Finskspråkig förskola startas där det behövs. Romska barns möjlighet att bevara sitt modersmål ska särskilt uppmärksammas. Läroplanens syn på kunskap och läroprocesser ska genomsyra förskolan, som ska arbeta aktivt med jämställdhet och miljöarbete. Resurser ska fördelas om så att alla förskolor kan arbeta enligt nationella läroplanen.

Barn ska få lära sig simma, cykla och åka skridskor och uppleva professionell kultur i förskolan. Öppettiden i förskolan ska kunna kombineras med heltidsarbete oavsett när det utförs. Det är en klassfråga. Där det behövs ska förskolan vara öppen hela sommaren. Barn med särskilda behov ska få fullgott stöd. Övergången till skolan ska fungera bra för alla barn.

Intresset för förskolan ska uppmuntras, där inskrivningen är lägre än i övriga staden. Vi ska ha en uppsökande verksamhet för att också gömda, papperslösa och asylsökande barn ska kunna gå i förskolan. Vi vill att alla barn ska kunna gå i förskolan 35 timmar per vecka. Småbarnsgrupper ska inte vara större än 14 (sikte på 12) och övriga grupper inte större än 18 barn (sikte på 16). Andra åldersindelningar ska inte betyda större grupper. Idag har Älvsjös förskolor upp till 20 barn per barngrupp. God personaltäthet är viktigt. Rekrytering av förskollärare och vidareutbildning av barnskötare ska ha högsta prioritet. Förskollärare ska finnas på varje avdelning. Vikarier ska ha bra anställningsvillkor.

Barns behov av rörelse kräver bra planerade och tillräckligt stora förskolegårdar. Där gårdarna är små ska det vara nära till grönområden och lekparkar. När nya förskolor planeras ska inomhus- och utomhusytan per barn redovisas. Institutionsliknande förskolor ska motverkas. Marknadshyror får inte ta resurser från det pedagogiska arbetet. Nya förskolor ska inte anvisas platser som blivit över och är dyra att bebygga, utan det ska vara en genomtänkt planering.

Verksamhet för barn och ungdom

Vänsterpartiet satsar 0,5 mnkr mer i Älvsjö jämfört med kommunfullmäktige

- Utbyggnad av öppen förskola, parklek, fritidsgård och ungdomsmottagning
- Mötesplatser för unga 18-24 år i ytterstaden
- Sänkta kolloavgifter med 20 %

Vänsterpartiets mål för verksamhet för barn och ungdom

- Öppna förskolor, parklekar och fritidsgårdar ska ha generösa öppettider
- Nära till icke-kommersiella, tillgängliga och jämställda mötesplatser
- Ungas inflytande över den egna vardagen ska förbättras

Öppna förskolor, parklekar och fritidsgårdar ska byggas ut och vara lika spännande för flickor som för pojkar och självklart tillgängliga för funktionsnedsatta. Arbetsformer utvecklas utifrån barns och ungas perspektiv. Ungdomsråd ska få egen budget. Kultur, rörelse och medbestämmande uppmuntras. På lov ska det finnas kostnadsfria aktiviteter. Icke-kommersiella mötesplatser för unga 18-24 år behov startas där det finns sådana behov.

Vi satsar på förebyggande, uppsökande och samverkande åtgärder för att motverka oroligheterna bland ungdomar i Älvsjö. Vi har generösa öppettider på Ungdomens hus på helger och lov. Vi har olika alternativ för olika åldrar i flera av Älvsjös områden.

Information om kollo förbättras. Kolloavgiften sänks 20 % för att alla 9-16 år ska kunna åka. Kollo ska vara tillgängligt. Fullvärdiga ungdomsmottagningar startas i fler stadsdelar, bland annat i Älvsjö. Ungas psykiska hälsa och pojkar bör uppmärksammas på ungdomsmottagningarna, liksom hedersrelaterat förtryck och beroendeproblem. Personal ska ha adekvat utbildning, HBTQ-kompetens och kunskap om risk- och skyddsfaktorer. Föreningsbidrag kan sökas av barn- och ungdomsföreningar för att främja demokratiskt engagemang, jämställdhet och anti-diskriminering.

Kultur- och föreningsverksamhet

Vänsterpartiet satsar 0,8 mnkr mer i Älvsjö jämfört med kommunfullmäktige.

- Fler lokala kulturaktiviteter
- Kultursekreterare/-samordnare i alla stadsdelsnämnder
- Lokala kulturcentra/samverkan bibliotek i vissa förorter
- Höjda föreningsbidrag i vissa förorter

Vänsterpartiets mål för kultur- och föreningsverksamheten

- Kulturen och föreningslivet ska växa i förorterna

- Alla flickor och pojkar ska få uppleva och själva delta i skapande verksamhet
- Alla har lika rätt till kultur oavsett diskrimineringsgrund

Kulturen ska vara levande i hela staden. Vi har budget och politisk vilja för att värna och bygga ut en levande kultur i förorterna och skapa kulturcentra i samverkan med boende, bibliotek, skolor, föreningar, kulturarbetare etc. Förskolor, skolor och bibliotek samverkar för att uppmuntra läslust och kunskapstörst. Kultursekreterare inrättas i alla stadsdelsnämnder.

Vi uppmuntrar kulturkommittéer och liknande, med företrädare för föreningar och invånare, som ger bidrag till offentliga kulturaktiviteter. Fler föreningar ska kunna få bidrag. Alla bidrag ska fördelas jämställt. Föreningar som arbetar för jämställdhet ska kunna söka bidrag.

Det ska vara lätt att få kontakt med konsumentvägledare och konsumentarbetet ska öka engagemanget för rättvis handel. Genom riktade insatser och förebyggande verksamhet ska unga informeras om rättigheter som konsumenter för att förebygga skuldsättning.

Äldreomsorg

Vänsterpartiet satsar 3,8 mnkr mer i Älvsjö jämfört med kommunfullmäktige

- 2 % extra peng (totalt 5 %) i hemtjänst- ökad personaltäthet och generösare beslut
- 2 % höjd peng - ökad kvalitet i dagverksamhet.
- Mer förebyggande verksamhet - fixartjänst från 67 år med utökad uppdrag för källsortering samt fler öppna dagverksamheter
- Generösare biståndsbedömning av servicehus för de äldsta

Vänsterpartiets mål för äldreomsorgen

- Behovet av äldreomsorg ska bedömas likvärdigt oavsett kön och andra diskrimineringsgrunder samt utifrån sammanvägda behov för individen
- Äldre ska kunna påverka sin vardag såväl hur hemtjänsttimmarna används som hur insatserna anpassas till individen i vård- och omsorgsboende
- Äldre ska ha rätt till äldreomsorg på sitt eget modersmål och med respekt för sina önskningar och behov

Äldres självbestämmande är vår utgångspunkt. Vi inför hemtjänst sex timmar per månad med förenklad biståndsbedömning. Äldre ska

kunna påverka innehållet i hemtjänsten, vem som ger hjälp och hur den utförs. Bedömningen av rätt till servicehus ska bli mer generös, genom att tydliggöra att hög ålder och upplevd oro och ensamhet ska kunna räcka som bifallsgrund.

Vi ökar budgeten för att ge en värdig äldreomsorg, med generös handläggning, god personaltäthet, kontinuitet och kompetens. Hemtjänsten ska ha mer tid till insatser, till exempel utevistelse och matlagning. Guldkant ska finnas i hela äldreomsorgen. Vård- och omsorgsboenden ska ha sociala och kulturella aktiviteter för vars och ens behov och fysisk träning flera gånger i veckan. Allt som uppmuntrar matlust ska göras för att öka livskvaliteten.

Större delen av äldreomsorgen utförs oavlönat av anhöriga, främst kvinnor. Att gå ner i arbetstid för att vårda anhöriga är vare sig bra för samhällsekonomin, den egna ekonomin eller äldres självbestämmande. Det bästa anhörigstödet är en äldreomsorg som alla är trygga med. Anhörigvårdare ska kunna få individanpassat stöd. Korttidsboende behövs som avlastning och mellanvård. Hemtjänst ska finnas på olika språk. Rätt till äldreomsorg på finska tillgodoses.

Medarbetare ska ha en god arbetsmiljö som gör att de orkar till 65 år och en rättvis lön. Vi satsar på rejält höjda löner, rätt till heltid och kortare arbetsdag med kompetensutveckling, träning och handledning på arbetstid. Personalen ska ha genus- och hbtq-kompetens. Den geriatriska kompetensen ska öka hos undersköterskor och sjuksköterskor. Vi vill också införa en tillsynsfunktion över social omsorg (TÖS) som komplement till medicinskt ansvarig sjuksköterska (MAS) respektive medicinskt ansvarig för rehabilitering (MAR).

Vår modell för äldreomsorg utan kommersiella intressen ger utförare utan vinstintresse goda möjligheter att verka. Skarpa uppföljningsmetoder ska motverka vanvård, fusk och andra brister. Ombud ska finnas för de äldre inför val av boende och kontroll av omvårdnad. Kommunal hemtjänst införs i Älvsjö. De som inte vill välja utförare beviljas kommunal omsorg. Anhörigråd och pensionärsråd ska ha god möjlighet att påverka äldres levnadsförhållanden.

Stöd och service till personer med funktionsnedsättningar

Vänsterpartiet satsar 3,2 mnkr mer i Älvsjö jämfört med kommunfullmäktige

- 2 % extra höjning av hemtjänstpeng/ledsagning (totalt 5 %) – ökad

personaltäthet m.m.

- 1 % extra höjning schablon vuxen och barnboende, daglig verksamhet och korttidshem
- Möjlighet för 65–67-åringar att kunna fortsätta i daglig verksamhet

Vänsterpartiets mål för stöd och service för personer med funktionsnedsättning

- Flickor/kvinnor och pojkar/män, ska få omsorg, stöd och service av god kvalitet
- Bostad, stöd, daglig sysselsättning, fritid och arbete ska byggas ut
- Brukares självständighet, inflytande och delaktighet i samhället ska stärkas
- Alla som behöver socialtjänstens insatser ska snabbt få hjälp och stöd

Rätten till självbestämmande är utgångspunkt för att människor med funktionsnedsättningar ska kunna leva som andra. Många blir kraftigt begränsade i sin vardag när assistans ersätts med hemtjänst. Tillgång till ledsagning och kontaktperson ska öka och finnas oberoende av boendeform och stadsdel. Ledsagning under semester ska inte inskränkas. Personlig assistent som talar hemspråket ska kunna finnas. Fritiden ska förbättras för personer med utvecklingsstörning. Heminstruktörer för synskadade och hörselskadade ska ge tillräckligt stöd.

Bostadsbristen måste byggas bort. Idag fattas ca 500 bostäder enligt LSS och 350 enligt SOL för åren 2013-2017. Samtidigt finns bara planer för 322 lägenheter. Möjligheten att bygga grupp- och servicebostäder ska prövas i alla bostadsprojekt. Gruppboende ska högst ha fem lägenheter. Gemensamma ytor ska inte belasta hyran för de som bor i gruppboende. Självklart ska människor få säga nej till konkurrensutsättning av sin egen gruppboende.

Arbetet med utvecklad pedagogik, individuella planer och mål för självständighet ska öka inom gruppboende. Personaltätheten ska vara tillräcklig och insatser samordnas för att ge goda levnadsvillkor. Sociala kooperativ ska finnas liksom möjligheten att ha kvar daglig verksamhet till 67 år. Unga med funktionsnedsättning ska få fler möjligheter till lönebidragsanställning. Anhörigstödet behöver utvecklas. Funktionshindersrådet ska ha mer inflytande.

Individ- och familjeomsorg med socialpsykiatri

Vänsterpartiet satsar 2,1 mnkr mer i Älvsjö jämfört med kommunfullmäktige, varav 0,2 mnkr barn och unga, 0,6 mnkr vuxna,

0,6 mnkr socialpsykiatri samt 0,7 mnkr mot våld i nära relationer (ett nytt anslag som vänsterpartiet inför).

- Satsning på verksamhet mot våld i nära relationer
- Mer förebyggande/tidiga insatser - familjecentraler och familjebehandlare.
- Stärka missbruksvården - kvalitetsgaranti och behandling
- Ökad sysselsättning och träfflokaler för personer med psykisk funktionsnedsättning

Vänsterpartiets mål för individ- och familjeomsorg med socialpsykiatri

- Förebyggande och tidiga insatser för barn och unga ska utökas
- Bostad, stöd och sysselsättning ska byggas ut för personer med behov
- Brukarnas självständighet, inflytande och delaktighet ska stärkas
- Alla som behöver socialtjänstens insatser ska snabbt få hjälp och stöd

Vi arbetar för en socialt hållbar stad. Alla barn har rätt till goda uppväxtvillkor. Våld i nära relationer är ett folkhälsoproblem som ska bekämpas. Missbruksvården ska nå ut bredare och psykiatireformen förverkligas fullt ut. Generella insatser, förebyggande och tidiga insatser som minskar barnfattigdom och förbättrar fysisk och psykisk hälsa prioriteras i socialtjänst, förskola, skola och fritid. Vi inför sociala investeringsfonder som ökar långsiktigheten.

Det behövs kontinuerlig kompetensutveckling tillsammans med andra myndigheter för att förebygga att barn far illa. Gruppstöd och enskilt stöd ska finnas för barn till föräldrar som missbrukar, har psykisk ohälsa och för barn i familjer där våld förekommer. Föräldrar ska erbjudas stöd, via exempelvis familjecentraler, föräldramottagningar och kostnadsfri familjebehandling. Utredningstiderna ska hållas och rättsäkerheten förbättras. Barn i familjehem ska besökas minst fyra gånger per år, minst en gång oanmält. Unga i riskzon för kriminalitet ska ges individuellt inriktade insatser. Information om cannabis ges till föräldrar och ungdomar.

Ensamkommande flyktingbarn ska få gott stöd. Uppsökande verksamhet ska säkra att barn till papperslösa och asylsökande får gå i förskola och skola. Ensamkommande unga över 18 år ska kunna kombinera studier och boende på folkhögskola. Bostadsbolagen ska få i uppdrag att tillhandahålla lägenheter för asylsökande och deras närstående m.fl.

Arbetet mot våld i nära relationer ska byggas ut, både för våldsutsatta kvinnor, män och barn och förövare. Våld mot äldre, kvinnor med missbruk och kvinnor med funktionsnedsättning ska synliggöras. Det

ska vara lätt för utsatta personer att få jourboende och stöd så länge det behövs. Uppsökande arbete ska bedrivas och bra information ges om den hjälp som finns. Ett eget anslag för verksamheten innebär en prioritering och ett synliggörande av insatserna.

Ett förebyggande perspektiv är centralt i missbruksvården. Öppenvården ska ha bra öppettider och vara attraktiv för både kvinnor och män. För att nå människor med dolt missbruk krävs samverkan med vårdcentraler och företagshälsovård. Garantin för missbruksvård ska också garantera behandling. Föräldrar ska kunna få behandling som innefattar bearbetning av föräldrarollen. Det ska finnas ansvariga för hemlöshetsarbetet som samordnar insatserna lokalt.

Nämnden ska ta fram en plan med insatser för boende, sysselsättning, träfflokaler samt även uppföljning av levnadsvillkoren för kvinnor och män med psykisk funktionsnedsättning. Fler personliga ombud inrättas där väntetiden är över en vecka. Gruppboendestäder och serviceboendestäder prövas i varje bostadsprojekt. Boendestödet utökas på kvällar, nätter och helger, och anpassas även till personer med neuropsykiatriska funktionsnedsättningar och ätstörningar. Betydligt fler måste få möjlighet till arbete och sysselsättning, exempelvis i sociala kooperativ.

Stadsmiljöverksamhet

Vänsterpartiet satsar 0,9 mnkr mer i Älvsjö jämfört med kommunfullmäktige samt 0,7 mnkr i ökade parkinvesteringar

- Områdesplanering och omvänd planprocess för ökad demokrati
- Bättre skötsel av grönområden och vatten
- Bättre barmarks- och vinterväghållning
- Upprustning av parker och grönområden (investeringar)

Vänsterpartiets mål för stadsmiljön

- Alla ska ha nära till tillgängliga grönområden och välskötta parker
- Barns och vuxnas inflytande ska stärkas över stadsmiljö och planprocesser
- Barmarksrenhållningen och snöröjningen ska förbättras

Stadsmiljön ska vara trygg och vacker. I Älvsjö pågår en stor exploatering och nybyggnationen ska smälta in i den redan befintliga miljön. Det ska finnas stora möjligheter till spontanidrott och rörelse. Lekparker och parklekar rustas upp och ska vara tillgängliga. Stadsdelsnämnden bör ha ett samordnande områdesansvar för stadsmiljön - för medborgare är det viktigt att det som felar eller fattas rättas till, inte vem som ansvarar för trädplantering, blommor

och belysning.

Park- och grönområden ska ha hög kvalitet och biologisk mångfald värnas. Alla naturreservat i Stockholms översiktsplan 99 ska inrättas. Naturreservat i Rågsveds friområde och Solbergaskogen tidigareläggs. Vi skyddar Solbergaskogen som har mycket stora natur-, kultur-, och upplevelsevärden och motsätter oss därför all form av nybyggnation som kan påverka den. Tillsynspersoner anställs i större grönområden. Det ska finnas tillräckligt med resurser även i stadsdelsnämnder med mycket naturmark. Uppföljningen av kvaliteten i stadsmiljön ska förbättras, genom bland annat gröna indikatorer och fackmässiga bedömningar. Barns och ungas synpunkter ska tas tillvara i planering och uppföljning.

Det behövs bättre barmarksrenhållning, snöröjning och belysning. Vi vill att barmarksrenhållning och snöröjning på lokalgator ska ligga på stadsdelsnämnden, för att få ett samlat ansvar. Enligt medborgarundersökningen har andelen som tycker att Stockholms stad på det hela taget är en trygg stad att bo och leva i minskat från 76 till 73 % 2010-2013. Trygghetsvandringar bör nå ut till flera medborgare. Stadens föreningstavlor ska rustas och kompletteras.

Stadsdelsnämnden är en viktig remissinstans för arbetet med att bygga bostäder, skolor, idrottsplatser etc. Vi prioriterar byggandet av hyresrätter, utifrån det skriande behov som faktiskt finns. För att få allsidiga livsmiljöer behöver vi utgå från medborgarnas kunskap och inifrånperspektiv. Områdesplanering och omvänd planprocess i samverkan med stadsbyggnadsnämnden och exploateringsnämnden ska vara standard. Fastighetsnära insamling uppmuntras genom rådgivning etc. i samverkan med trafik – och renhållningsnämnden.

Arbetsmarknadsåtgärder

Vänsterpartiet satsar 1,6 mnkr mer i Älvsjö än kommunfullmäktige

- Community Center för unga 18-25 år som står långt från arbetsmarknaden
- Sociala kooperativ
- Fler ungdomar ska erbjudas sommarjobb i kommunal regi
- Mjukstartspunkter för kvinnor som står långt från arbetsmarknaden

Vänsterpartiets mål för arbetsmarknadsåtgärder

- Kvinnor och män ska erbjudas insatser och utbildning utifrån en helhetssyn och anpassat efter förutsättningar och möjligheter på arbetsmarknaden
- Alla flickor och pojkar som söker ska kunna få ett sommarjobb

- Brukarnas självständighet, inflytande och delaktighet ska stärkas

Vår budget i stadsdelsnämnden, arbetsmarknadsnämnden och nationellt leder till fler jobb, utbildningsplatser och arbetsträningsmöjligheter i staden och näringslivet. Många långtidsarbetslösa kan få ettåriga kommunala anställningar. Möjligheten att läsa på Komvux byggs ut kraftigt, SFI-utbildningen förbättras etc. Alla unga ska kunna få sommarjobb. Unga 18-24 år som riskerar att aldrig få arbete söks upp och erbjuds att gå på Community center. Vi vill ha en permanent verksamhet, som ger individinriktade insatser, coaching, arbete, studievägledning etc. Centren kan också vara mötesplatser för unga vuxna.

Arbetsträning, motivationsarbete och uppsökande insatser finns för de som står långt från arbetsmarknaden. Flyktingar som inte ingår i statens etableringsansvar får insatser som underlättar delaktighet i samhället. Mjukstartspunkter för kvinnor startas på några platser som förberedelse för jobbtorg, med svenskstudier, friskvård, föreläsningar etc. Fem stadsdelsnämnder får samordna var sitt sociala kooperativ i samverkan med brukarorganisationer. Det är en resurs för hela staden. Offentligt skyddat arbete erbjuds de som har arbetsförmåga efter rehabilitering men inte kan få arbete på öppna arbetsmarknaden. SL-ingår i normen för alla.

Ekonomiskt bistånd

Vänsterpartiet räknar med minskat behov av ekonomiskt bistånd på grund av vår aktiva arbetsmarknadspolitik och har 0,2 mnkr mindre i Älvsjö än kommunfullmäktige

- Dator (utöver bredband som redan ingår) ska ingå i normen för barnfamiljer
- Återinföra SL-kort i normen samt bredband för vuxna ensamstående ska ingå i normen

Vänsterpartiets mål för ekonomiskt bistånd

- Kvinnor och män ska få ekonomiskt bistånd utifrån en helhetssyn och anpassat efter förutsättningar och möjligheter på arbetsmarknaden
- Brukarnas självständighet, inflytande och delaktighet ska stärkas
- Alla som behöver socialtjänstens insatser ska snabbt få hjälp och stöd

Staden ska ha en solidarisk socialpolitik med skälig levnadsnivå för människor som måste söka ekonomiskt bistånd och en aktiv arbetsmarknadspolitik som ger möjlighet till arbete och minskar behovet av försörjningsstöd. Tillgång på arbete avgör om människor

kan försörja sig.

Alla mottagningsgrupper, jobbtorg och socialjouren ska ha ett 020-nummer, eftersom många inte har pengar på mobilen för att ringa socialtjänsten, sjukanmäla sig till jobbtorg etc.

SL-kortet ska ingå i normen enligt regler som fanns i staden åren 2002-2006. Kostnader för dator ska ingå i normen för barnfamiljer och bredband ska ingå i normen för vuxna. Behoven hos de som har långvarigt bistånd ska få högre prioritet, till exempel tandvård gäller det tandvård. Nivån för godtagbar hyra bör höjas. Nya lägenheter kostar mer än vad som godtas idag.

Strukturella orsaker styr behovet av bistånd, men det behövs även individuellt stöd. Barnfamiljer, unga ensamstående föräldrar och personer med ohälsa kan behöva extra insatser. Väntetid för budget- och skuldrådgivning ska vara högst en månad, för barnfamiljer en vecka. De som har försörjningsstöd mer än tillfälligt ska få en personlig handlingsplan.

Barns situation ska alltid uppmärksammas. Konsekvenser för varje barn ska alltid övervägas och dokumenteras. Det ska finnas tillräckligt med resurser för att socialtjänsten ska kunna tillämpa ett barnperspektiv. Barn i flyktingfamiljer är särskilt utsatta, eftersom familjen ofta har otryggt boende, föräldrarna kan ha trauman etc.

Socialtjänsten ska i samverkan med bostadsbolagen arbeta för att barnfamiljer inte vräks. Inga barn ska utsättas för att elen stängs av i hemmet. Barn till föräldrar med försörjningsstöd ska ha samma rätt till ledighet på lov med sina föräldrar, som andra barn har.

Vår politik innebär en satsning på generella insatser för att minska utsattheten för barn och unga i familjer med svag ekonomi, exempelvis SL-kort till alla gymnasieungdomar även under fritid, kostnadsfria kultur- och fritidsaktiviteter och att skolorna är helt avgiftsfria.

Beslutsgång

Olle Andretzky (M), Evy Kjellberg (C) och Inga-Lill Persson (FP) yrkade bifall till förvaltningens förslag till beslut.

Ordföranden ställde förslagen mot varandra och förklarade att nämnden beslutat bifalla förvaltningens förslag till beslut.

Reservation

Majvi Andersson m.fl. (S), Viktor Morawski m.fl. (MP) och Emelie Roxby Schüsseleder m.fl. (V) reserverade sig mot beslutet till förmån för egna förslag till beslut.

Särskilt uttalande

Inga-Lill Persson (FP), Olle Andretzky (M) och Evy Kjellberg (C) anmälde ett särskilt uttalande enligt följande.

Vi välkomnar att fullmäktige i budgeten tydligt uttalar att ålder och ensamhet ska spela större roll vid biståndsbedömningen till servicehus och att detta självklart bör få genomslag i förvaltningens arbete.

---

§ 6

Val till stadsdelsnämndens pensionärsråd 2014

Dnr 1.1.557-2013

Beslut

- Stadsdelsnämnden utser fem ledamöter och fem ersättare till stadsdelsnämndens pensionärsråd enligt följande.

Ledamöter

Christer Bentzer	SPF Brännkyrka
Evy Johansson	SPF Brännkyrka
Leila Harrat	PRO Älvsjö-Herrängen
Ingrid Uddén (ny)	PRO Älvsjö-Herrängen
Inger Stenelo	PRO Solberga-Brännkyrka

Ersättare

Britt Petersson	SPF Brännkyrka
Lillemor Tholander	SPF Brännkyrka
Hans-Erik Kristersson (ny)	PRO Älvsjö-Herrängen
Anders Friis (ny)	PRO Solberga-Brännkyrka
Marianne Lindqvist	SPRF avd 13 Stockholm

Ärendet

Stadsdelsnämndens pensionärsråd är ett rådgivande organ med uppgift att bereda pensionärerna inom området inflytande och insyn i allmänna frågor som rör äldres levnadsförhållanden. Rådet skall bestå av fem ledamöter och fem ersättare och utses inför varje år av stadsdelsnämnden efter nominering av de lokala pensionärsorganisationerna.

Instruktion för stadsdelsnämndernas pensionärsråd (KFs 2004:12) har fastställts av kommunfullmäktige 2004-12-06.

Stadsdelsförvaltningen hade redovisat ärendet i ett tjänsteutlåtande daterat 2013-11-18.

Beslutsgång

Nämnden ställde sig bakom förvaltningens förslag.

§ 7

Riktlinjer för föreningsbidrag i Älvsjö

Dnr 5.4.353-2013

Beslut

1. Stadsdelsnämnden godkänner förslag till riktlinjer för föreningsbidrag i Älvsjö med de kompletteringar som presenterades vid sammanträdet.
2. Riktlinjerna ska gälla från den 1 januari 2014.

Ärendet

Föreningsbidrag fördelas årligen av stadsdelsnämnden enligt fastställd budget. Stadsdelsförvaltningen har tagit fram förslag till riktlinjer för att klargöra syfte, grundvillkor för att få bidrag, riktlinjer för bedömningen samt regler för ansökningsförfarandet m.m. Särskilt fastställda riktlinjer har inte funnits tidigare.

Enligt förslag till riktlinjer kommer stadsdelsnämnden att besluta om utdelning av föreningsbidrag under april månad precis som tidigare.

Stadsdelsförvaltningen hade redovisat ärendet i ett tjänsteutlåtande daterat 2013-10-31.

Förslag till beslut (S)

Majvi Andersson m.fl. (S) yrkade bifall till eget förslag till beslut enligt följande.

Förslag till beslut

- Att Till delar instämma i förvaltningens förslag
- Att En sista dag för ansökan fastställs.
- Att I undantag kan bidrag beviljas till regionala verksamheter där stadsdelsområdet ingår och en viss andel av medlemmarna bor inom Älvsjö stadsdelsområde. Detta ska kunna styrkas med medlemsförteckning.
- Att Undantag kan göras om verksamheten/evenemanget är förlagt till Älvsjö stadsdelsnämndsområde och i hög grad kommer medborgarna i området tillgodo.

Att därutöver anföra

Det är positivt att riktlinjerna nu blir uppdaterade och tydliggjorda även om det tidigare måste ha funnits någon typ av ”sedvaneriktlinjer”. Det hade varit positivt om det rent praktiskt även varit möjligt att samtidigt ändra ansökningstiden så att de blivit bättre anpassade till föreningarnas årsmöten och planeringsarbete.

Reglerna blir mer stringenta och lätta att följa om ansökningsförfarandet ändras så att en sista dag för ansökan fastställs, istället för det nu svävande uttrycket ”i slutet av februari”.

Vi vet att det finns flera föreningar som har sin organisering och verksamhet förlagd så att den spänner över flera stadsdelsnämndsområden och inte bara lokalt i Älvsjö. Många Älvsjöbor är med i sådana föreningar. Vi vill därför tydliggöra i riktlinjerna att även föreningar som har sitt säte någon annanstans än i Älvsjö ska kunna söka föreningsbidrag för den delen föreningen har verksamhet som omfattar flera medlemmar boende inom Älvsjö stadsdelsnämndsområde. För att inga oklarheter ska råda föreslås riktlinjerna kompletteras med texter som medger undantag.

Förslag till beslut

Stadsdelsförvaltningen har i skrivelse, 2013-12-13, föreslagit nämnden komplettera riktlinjerna med avsnitt om bidrag till regionala verksamheter samt till verksamheter som är förlagda till stadsdelen i enlighet med (S) förslag ovan. Förvaltningen föreslår också nämnden komplettera riktlinjerna för bedömningen med att bidraget avser att stödja föreningar med social och kulturell verksamhet.

Beslutsgång

Stadsdelsnämnden biföll förvaltningens förslag till beslut med de tillägg som förvaltningen och även (S) har föreslagit. Sista ansökningsdag ska anges vara 28 februari.

---

§ 7 A

Nedskrivning av anläggningstillgång

Beslut

- Stadsdelsnämnden beslutar om nedskrivning av anläggningstillgång "Sjöängens vattenpark" med 2,3 mnkr.

Ärendet

År 2010 var Älvsjö stadsdelsnämnd klar med en omfattande projektering, inklusive vattendom, av en vattenpark på Sjöängen, i stads-delen Örby slott. Projektering och underlag för vattendom hade totalt kostat 2,5 mnkr och bekostats av parkinvesteringsmedel. Arbetet kunde dock inte starta eftersom exploateringskontoret då påbörjat ett programarbete för Älvsjö-Örby som innefattade planer på bebyggelse av Sjöängen. När dessa planer förverkligas kommer vattenparken att utformas på ett annat sätt, vilket kräver en ny projektering och ny vattendom. Den kommer då att finansieras med exploateringsmedel.

Enligt Rådet för kommunal redovisning ska en tillgång skrivas ned om tillgången inte används, om tekniska eller legala förändringar har gjort att tillgången inte längre kan användas för sitt ursprungliga ändamål samt om tillgången ej längre har något värde. Då dessa kriterier är uppfyllda föreslår förvaltningen en nedskrivning av hela investeringens restvärde vid årets slut på 2,3 mnkr.

Beslutsgång

Nämnden ställde sig bakom förvaltningens förslag.

---

§ 7 B

Rätt att överklaga beslut till Kammarrätten i Stockholm

Beslut

- Älvsjö stadsdelsnämnd beslutar att godkänna att verksamhetsområdeschef Eva Frykler har rätt att överklaga förvaltningsrättens beslut 2013-11-13 mål nr 15688-13 till Kammarrätten i Stockholm.

Ärendet

Förvaltningsrätten i Stockholm beslutade 2013-11-13 om att utdöma särskild avgift om 1 000 000 kr för en icke verkställd dom. Nämnden har lämnat in en överklagan till kammarrätten.

I rådande delegationsförteckning, fastställd av nämnden 2013-08-29, framgår inte tydligt vilken delegat som har rätt att överklaga till kammarrätt. Detta har medfört att Kammarrätten i Stockholm begärt in ett förtydligande från nämnden om befogenhet att överklaga förvaltningsrättens beslut med mål nr 15688-13 till kammarrätten.

Nämndens beslut ska vara kammarrätten tillhanda senast den 30 december 2013.

Beslutsgång

Nämnden ställde sig bakom förvaltningens förslag.

---

§ 8

Strategi för miljöbilar och drivmedel – för ett fossilfritt Stockholm

- remiss från kommunstyrelsen, KS 001513/2013

Dnr 1.5.1.531-2013

Beslut

- Stadsdelsnämnden överlämnar detta tjänsteutlåtande som svar på remissen.

Ärendet

Miljöförvaltningen har tagit fram en strategi med åtgärdsförslag för fordon och bränslen för att på kort sikt nå målen i stadens miljöprogram till 2015 och på medellång sikt påbörja omställningen till ett fossilbränslefritt Stockholm 2050.

Stadsdelsförvaltningen anser att förslaget till strategi är mycket ambitiöst och rikt på förslag till åtgärder som kan bidra till stadens målsättning. Förvaltningen anser att det är viktigt att nämnderna även fortsättningsvis ersätts för de merkostnader som miljöbilsinköpen innebär. Det är en bra idé att upphandla bilpoolstjänster och en laddstation för elbilar kan med fördel placeras i Älvsjö centrum.

Stadsdelsförvaltningen hade redovisat ärendet i ett tjänsteutlåtande daterat 2013-11-29.

Förslag till beslut (V)

Emelie Roxby Schüsseleder m.fl. (V) yrkade bifall till eget förslag till beslut enligt följande.

1. Nämnden tillstyrker i huvudsakligen förvaltningens förslag.
2. Nämnden föreslår att målet ska vara ett Stockholm fritt från fossila bränslen år 2030.
3. Nämnden föreslår konkreta delmål för vart fjärde år.
4. Nämnden föreslår en kraftig höjning av trängselskatten.

I uttrycket ”miljöbil” ligger en värdering med pedagogisk poäng. Men egentligen finns inga miljöbilar. Att få fram all metall och plast i bilarna orsakar önskade föroreningar för både klimatet och miljön. Det finns skäl att vara avvaktande till bilar drivna av el från batterier, som ju är både dyra och tunga. Konsekvenser för miljö och klimat från gruvbrytning, tillverkning och eventuell deponi kan vara ytterst allvarliga. En analys av detta är nödvändigt. Samtidigt bör experter undersöka om det finns tillräckligt med metaller för alla dessa

miljoner batterier. Att dessa har begränsad livslängd gör inte saken bättre. Om dessutom elen kommer från olje- och koleldade kraftverk blir faktiskt miljöelbilen en klimatbov. Tyvärr har en ändrad lagstiftning ökat förbränning av kol i våra kraftvärmeverk, som bland annat producerar el.

Vårt mål är ett Stockholm år 2030 ska vara fritt från utsläpp från fossila bränslen för bilar. Vi vill ha konkreta delmål för vart fjärde år. En kraftig höjning av trängselskatten är en effektiv åtgärd, som snabbt kan komma på plats. Biogas och eko-diesel av tallolja är de nu mest miljö- och klimatvänliga bränslena. De är gjorda på organiska avfall (tallolja är en rest från pappersindustrin). Båda dessa bränslen är energieffektiva.

Beslutsgång

Torbjörn Erbe (M) yrkade bifall till förvaltningens förslag till beslut. Ordföranden ställde förslagen mot varandra och förklarade att nämnden beslutat bifalla förvaltningens förslag.

Särskilt uttalande (MP) (S)

Viktor Morawski m.fl. (MP) anmälde ett särskilt uttalande enligt nedan, till vilket även Majvi Andersson m.fl. (S) anslöt sig.

Trots att en politik för minskad trafik är kärnan i ett fossilbränslefritt Stockholm är det av stor vikt att få en fungerande strategi för att fasa ut fossila drivmedel i kvarvarande fordon. Det är tydligt att det behövs långsiktiga och tydliga incitament för gå från fossildrivet till förnybart och de ekonomiska incitamenten måste bli starkare för att vi ska nå de uppsatta målen. Detta återspeglas även i Stockholms stads egna uppföljningar. Det är av stor vikt att Stockholm stad tillsammans med andra större städer driver frågan på ett nationellt plan för att få till stånd förändrade nationella regelverk (skatter och lagar) som gynnar miljöfordon och förnybara drivmedel enligt strategin.

Den obegränsade tillgången till förnybara drivmedel (skog, jordbruk, biogas och el) kan diskuteras. I en värld med en ökande befolkning, en växande ekonomi och ett tilltagande intresse av att byta ut fossila råvaror mot förnybara ökar konkurrensen om biomassa. Redan nu bedöms planetära gränsvärden överskridas inte bara för klimat utan också för förlust av biologisk mångfald och för omvandling av kväve – två miljöaspekter som är direkt kopplade till biomassa. Det är därför av största vikt att ha en plan för hur olika energislag bör användas och att vi redan nu börjar bygga ut infrastrukturen för exempelvis egen produktion av biogas och egenproducerad el. Staden måste sluta gynna en ökad privatbilism.

Att underlätta för bilpooler i Stockholm, vilket diskuteras i strategin skulle kunna vara ett sätt att minska antalet bilar. Lämpliga platser kan vara vid kommunala nämnder och bolag där bilpoolerna under dagtid kan utnyttjas av stadens anställda. Även utan att driva en kommunal bilpool kan kommunen underlätta för bilpoolsföretag genom att upplåta mark för parkering och laddinfrastruktur för elbilspooler. Vi ställer oss mycket positiva till ett system liknande det som finns i Paris (Autolib). De omlastningscentraler för exempelvis varubilar (som t.ex. finns med i Färdplan för ett fossilfritt Stockholm 2050) bör utrustas med laddinfrastruktur och ellastbilar kan upphandlas för leveranser i staden. Vi anser också att det är viktigt att staden inför ett antal snabbbladdningsstationer för taxibilar, men även för privatbilister som går över till elbil.

Förslaget till skärpning av den nationella miljöbilsdefinitionen bör ändras så att utsläppskraven inte på samma sätt baseras på tjänstevikt. Vi anser att en övre gräns för CO₂-utsläpp ska införas där bilen, oavsett vikt, inte längre kan vara en miljöbil. Vi ställer oss även tveksamma till att fordon som helt drivs av fossila bränslen (bensin eller diesel) ska involveras i en framtida miljöbilsdefinition eftersom dessa bilar på sikt behöver fasas ut för att uppnå en fossilfri bilflotta.

Arbetet med de olika punkterna måste påbörjas snarast. Strategin är just en strategi och de olika punkterna måste därför fastställas och tidsättas. Det är också av vikt att åtgärderna finansieras för att målen ska kunna uppnås.

---

§ 9

Remiss av överenskommelse om ärendehantering avseende hemlösa mellan kommunerna i Stockholms län

Dnr 1.5.1.514-2013

Beslut

- Stadsdelsnämnden överlämnar detta tjänsteutlåtande som svar på remissen.

Ärendet

Kommunstyrelsen har remitterat Kommunförbundet Stockholms Län (KSL) förslag på Överenskommelse för ärendehantering avseende hemlösa i Stockholms län, till bl.a. Älvsjö stadsdelsnämnd för yttrande. Länets kommuner rekommenderas att anta förslaget. Överenskommelsen är tänkt att gälla från 2014-03-01 och KSL ansvarar för uppföljning av överenskommelsen.

Förvaltningen anser att förslaget till överenskommelse är tydlig och att det minskar risken för ärendetvister mellan kommuner. Det är bra att man förtydligat kommunernas ansvar och kraven på samverkan kommunerna emellan. Många hemlösa rör sig mellan kommunerna och den föreslagna överenskommelsen minskar risken för att den enskilde hamnar mellan stolarna.

Förvaltningen ställer sig positiv till förslaget om överenskommelse.

Stadsdelsförvaltningen hade redovisat ärendet i ett tjänsteutlåtande daterat 2013-11-22.

Beslutsgång

Nämnden ställde sig bakom förvaltningens förslag.

---

§ 10

Remiss om slutbetänkandet Unga som varken arbetar eller studerar

- remiss från kommunstyrelsen, KS 001-1650/2013

Dnr 1.5.1.550-2013

Beslut

- Stadsdelsnämnden överlämnar detta tjänsteutlåtande som svar på remissen.

Ärendet

Kommunstyrelsen har remitterat slutbetänkandet av utredningen om Unga som varken arbetar eller studerar - statistik, stöd och samverkan (SOU 2013:74) till bl.a. Älvsjö stadsdelsnämnd för yttrande.

I slutbetänkandet föreslås att;

- en indikator ska publiceras årligen för att beräkna antalet unga som varken arbetar eller studerar
- fördjupade analyser av ungdomars övergång mellan skola och arbetsliv genomförs
- gymnasieuppföljningarna kompletteras
- arbetsförmedlingens stöd till ungdomar som av särskilda skäl står långt från arbetsmarknaden analyseras
- kunskapsbaserade insatser främjas
- satsning görs på unga inom samordningsförbund
- förtydliga möjligheten att samordna insatser till unga under 20 år utanför gymnasieskolan
- arbetsförmedlingen ska prioritera samverkan kring unga
- nationell samordnare för att främja samverkan kring unga tillsätts
- rätt till gymnasial vuxenutbildning införs
- anmälnings- och omprövningsskyldighet ska gälla alla elever i särskolan.

Förvaltningen ställer sig positiv till intentionerna i slutbetänkandet.

Stadsdelsförvaltningen hade redovisat ärendet i ett tjänsteutlåtande daterat 2013-12-02.

Beslutsgång

Nämnden ställde sig bakom förvaltningens förslag.

Särskilt uttalande (V) (S) (MP)

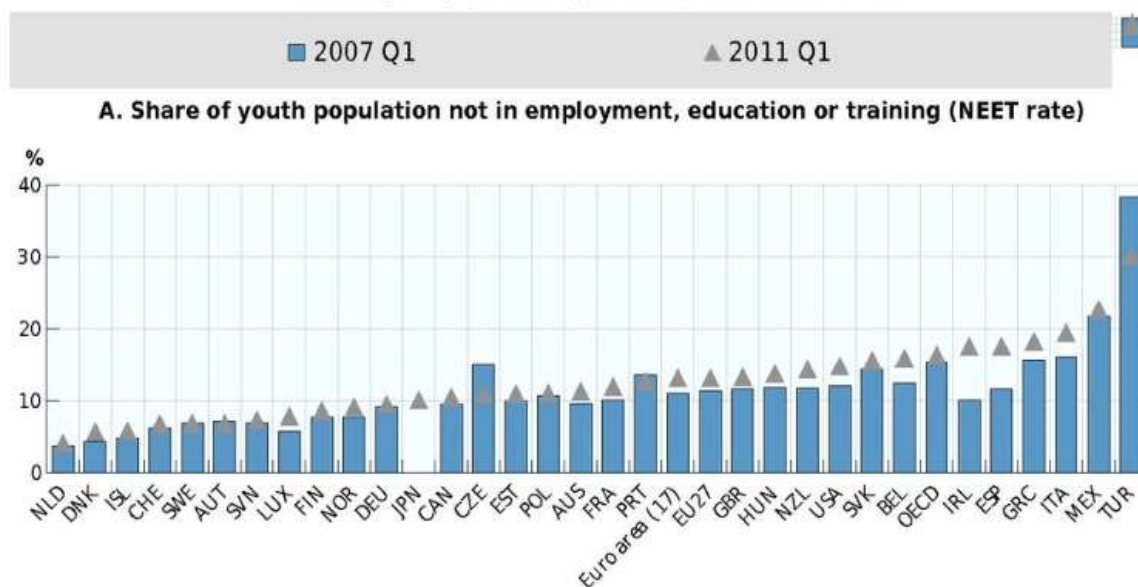
Emelie Roxby Schüsseleder m.fl. (V) anmälde ett särskilt uttalande enligt nedan, till vilket även Majvi Andersson m.fl. (S) och Viktor Morawski m.fl. (MP) anslöt sig.

Begreppet NEET-rate står för ungdomar som varken befinner sig i utbildning, praktik eller anställning. (Not in Education, Employment or Training). Det började först användas i Storbritannien som ett sätt att statistiskt försöka fånga in dem som inte finns i något system för att kartlägga hur stor den gruppen är. OECD och ILO har också plockat upp tillämpningen och infört det i sin officiella statistik. Den första svenska forskaren som försökte sig på att sammanställa den här slags uppgiften var Lena Schröder på Stockholms universitet. Statistiken slår olika på olika länder beroende på om det finns ett utbyggt lärlings- eller praktikersystem som till exempel i Norge och Danmark som har låga NEET-rate tal jämfört med Sverige. Sverige ligger dock lägre än snittet för EU27 och OECD.

NEET rates among youth in OECD countries

Percentage of population aged 15-24, ^a 2007 Q1-2011 Q1^b

Källa: OECD 2012

Det är utmärkt att frågan lyfts nationellt med tanke på utvecklingen inom svensk skola samt den ökade arbetslösheten nationellt. Att så många unga idag saknar behörighet till gymnasiet bidrar till den mycket negativa utvecklingen för alla de som står utanför systemen. Det är bra att förvaltningen lyfter den grupp unga som står utanför både utbildning och arbete.

Jobbtorgen vittnar om en allt svårare problematik inom gruppen, främst märks detta i de mest utsatta områdena där även bristande språkkunskaper i svenska och låg utbildningsbakgrund försvårar inträdet på arbetsmarknaden.

Att 60 % av de unga boende i Rinkeby-Kista som enbart har förgymnasial utbildning varken studerar eller arbetar är ett stort misslyckande.

Det finns allt att vinna på en utbildnings och arbetsmarknadspolitik med siktet inställt på att minska segregationen. Stockholm är en djupt segregerad stad där ca 20 % av de mellan 16-29 år i Rinkeby, Rågsved, Husby, Skärholmen och Tensta varken jobbar eller studerar. Snittet för Stockholm är annars 10 %. Detta handlar om klass, segregation och en stor grupp unga som far extremt illa. Att vara ung och arbetslös innebär en större risk för psykisk ohälsa för unga. Ekonomiska konsekvenser lyfts som ett problem. Varje person som samhället inte når med utbildning och arbete kostar samhället enorma summor. Utanförskap kostar. Nationalekonomen Ingvar Nilsson har beräknat att genom ett fungerande förebyggande arbete sparar samhället 15 miljoner kronor för varje ungdom som inte hamnar i ett livslångt utanförskap. Konsekvenserna blir enorma om inte samhället satsar på barn och unga.

Under allianstiden har möjligheten att komplettera eller helt läsa in gymnasiekompetens genom Komvux-systemet minskat. Från 2006 till 2007 minskade antalet komvuxplatser på gymnasienivå med 14.494. Det är resultatet efter att regeringen minskade statsbidraget med nästan en tredjedel, enligt Skolverket 2007. Med kort varsel minskade regeringen statsbidraget till kommunerna med 600 miljoner till komvux, från 1,8 miljarder kronor år 2006 till 1,2 miljarder 2007. Anledning var, enligt regeringen, att söktrycket till vuxenutbildningen förväntades minska på grund av högkonjunkturen. Konsekvensen blev att antalet vuxenstudierande på gymnasienivå minskade med 18 procent 2007 i jämförelse med året innan. En faktor som kan tänkas påverka ungdomars incitament att skriva in sig som arbetssökande på Arbetsförmedlingen är att de inte har rätt att delta i arbetsmarknadspolitiska program, med vissa undantag, förrän de varit inskrivna i tre månader och kommit in i jobb- och utvecklingsgarantin för unga.

Det är viktigt att skolan under elevens hela studietid arbetar för att undvika olovlig frånvaro och motverka att eleven hoppar av skolan och studierna. Det är bra med utvecklade metoder för att snabbt informera vårdnadshavare när en elev inte kommer till skolan. Skolan måste samtidigt ha rutiner för samtal med elever för att få en bild av vilka skäl som ligger bakom när någon inte kommer till skolan, för att sedan tillsammans med eleven och vårdnadshavaren diskutera vilka åtgärder som kan behövas för att eleven ska studera vidare. Det är i sammanhanget viktigt att skolan är uppmärksam på att alla elever inte har ett gott stöd i sin hemmiljö.

Det är väl känt att kränkande behandling och mobbing samt psykisk ohälsa ligger bakom en stor del av avhoppen från skolan. Ur detta perspektiv är det viktigt att alla lärare och andra vuxna i skolan har kunskap om och uppfattar de signaler som kommer från elever som av olika anledningar inte mår bra.

Individuell, stöttande och engagerande undervisning kan främja motivationen att återuppta studierna. Lärarens uppgift är inte att fungera som psykolog eller kurator utan att slussa vidare till en väl utbyggd och fungerande elevhälsa. I vissa fall måste en anmälan göras till socialnämnden om att en elev riskerar att fara så illa att socialnämnden måste träda in.

Ett arbete på skolorna med elevers delaktighet i undervisningen och ett aktivt, dagligt arbete mot kränkande behandling är en god plattform i arbetet för att motverka avhopp från skolan som i sin tur innebär unga som varken arbetar eller studerar.

---

§ 11

Riktlinjer för idéburen stadsförbättring - remiss från kommunstyrelsen, KS 319-754/2013

Dnr 1.5.1.545-2013

Beslut

- Stadsdelsnämnden överlämnar detta tjänsteutlåtande som svar på remissen.

Ärendet

Målet med idéburen stadsförbättring är att använda stadsrummet mer genom att staden öppnar upp förbisedda delar av stadsmiljön och tomma lokaler för utvecklingsprojekt eller tillfällig användning i begränsad skala. Riktlinjerna gäller alla stadens nämnder och styrelser, och projekten ska genomföras inom ordinarie budget.

Förvaltningen är positiv till att stockholmarna får möjlighet till mer inflytande över hur staden kan utvecklas och förbättras. Förvaltningen önskar några förtydliganden av riktlinjerna, främst när det gäller förhållandet till medborgarförslag, samt hur stadsodling förhåller sig till befintliga fritidsträdgårdar.

Stadsdelsförvaltningen hade redovisat ärendet i ett tjänsteutlåtande daterat 2013-11-29.

Beslutsgång

Nämnden ställde sig bakom förvaltningens förslag.

Särskilt uttalande (C) (M)

Evy Kjellberg (C) anmälde ett särskilt uttalande enligt nedan, till vilket även Olle Andretzky m.fl. (M) anslöt sig.

Målet med idéburen stadsförbättring är att Stockholmarna ska ges möjlighet att påverka sin närmiljö. Staden öppnar upp förbisedda delar av vår gemensamma stadsmiljö och tar till vara relevanta förslag som inkommer till nämnder och styrelser för utvecklingsprojekt i begränsad skala. Förslag till idéburen stadsförbättring ska bidra till ökad trygghet, försköning, göra staden mer upplevelserik eller skapa nya levande mötesplatser.

Dessa småskaliga förbättringar i stadsrummet ska ge Stockholmarna en möjlighet att påverka sin egen närmiljö på ett flexibelt sätt utan att stadens nämnder och bolag sätter några byråkratiska käppar i hjulet. Målsättningen är att ta vara på en massa bra idéer hos enskilda

invånare som vill förverkliga sina egna idéer och göra sin gata, sin stadsdel och sin stad till en roligare, vackrare och mer intressant plats. Det kan t.ex. handla om att ta en oanvänd gräsyta i anspråk för stadsodling

Stadens roll ska dels vara att hjälpa till att stötta dessa idéer i stället för att avfärda dem och dels agera bollplank i vissa frågor när ett projekt är lite större och kräver någon form av medverkan från staden.

I "Riktlinjer för idéburen stadsförbättring", Stadsledningskontoret 2013-09-10 finns det nio vägledande principer för prioritering av idéer samt, "Beslut om finansiering" och "Dokumentation och uppföljning". Förvaltningen önskar ett förtydligande kring hur idéburen stadsförbättring skiljer sig från de medborgarförslag som idag behandlas av stadsdelsnämnderna.

Undertecknade anser att:

I ett medborgarförslag:

- ansvarar staden för förslagets genomförande. Avsändaren av förslaget skall inte avkrävas en aktiv roll i processen utan ska snarare ses som en initiativtagare.

I idéburen stadsutveckling bör:

- idéskaparen ansvara för förslagets genomförande och skall ha en aktiv roll i processen. Stadens uppgift är att underlätta för idéskaparen vad gäller exempelvis bygglov, markupplåtelse, delfinansiering.

Samtidigt vill vi understryka att förslag till idéburen stadsförbättring oftast inte behöver belasta budget. Trots Älvsjö stadsdelsnämnds och -förvaltnings negativa inställning till min skrivelse "Idéburen stadsförbättring – Låt Sjöängen blomma" 2013 - 05 - 23 har Centerpartiet i Brännkyrka planterat blommor och sått solrosfrön, vid gång-/cykelvägen, på Sjöängen. En liten början till stadsförbättring som, i praktisk handling, visar vad Centerpartiet tycker. Vår plantering har varit mycket uppskattad och inte kostat Älvsjö stadsdelsnämnd en enda krona.

När nu riktlinjerna för idéburen stadsförbättring inom kort beslutas och fastställes hoppas vi att nämnd och förvaltning visar ett stort engagemang, värnar och tar till vara förslag som kan komma från våra Älvsjöbor för att skapa en mer demokratisk och levande stadsdel/stad.

Särskilt uttalande (FP)

Inga-Lill Persson m.fl. (FP) anmälde ett särskilt uttalande enligt följande.

Målet med idéburen stadsförbättring är att Stockholmarna ska ges möjlighet att påverka sin närmiljö. Staden öppnar upp förbisedda delar av vår gemensamma stadsmiljö och tar till vara relevanta förslag som inkommer till nämnder och styrelser för utvecklingsprojekt i begränsad skala. Förslag till idéburen stadsförbättring ska bidra till ökad trygghet, försköning, göra staden mer upplevelserik eller skapa nya levande mötesplatser.

Dessa småskaliga förbättringar i stadsrummet ska ge Stockholmarna en möjlighet att påverka sin egen närmiljö på ett flexibelt sätt utan att stadens nämnder och bolag sätter några byråkratiska käppar i hjulet. Målsättningen är att ta vara på en massa bra idéer hos enskilda invånare som vill förverkliga sina egna idéer och göra sin gata, sin stadsdel och sin stad till en roligare, vackrare och mer intressant plats. Det kan t.ex. handla om att ta en oanvänd gräsyta i anspråk för stadsodling

Stadens roll ska dels vara att hjälpa till att stötta dessa idéer i stället för att avfärda dem och dels agera bollplank i vissa frågor när ett projekt är lite större och kräver någon form av medverkan från staden.

I ”Riktlinjer för idéburen stadsförbättring”, Stadsledningskontoret 2013-09-10 finns det nio vägledande principer för prioritering av idéer samt, ”Beslut om finansiering” och ”Dokumentation och uppföljning”. Förvaltningen önskar ett förtydligande kring hur idéburen stadsförbättring skiljer sig från de medborgarförslag som idag behandlas av stadsdelsnämnderna.

Undertecknade anser att:

I ett medborgarförslag:

- ansvarar staden för förslagets genomförande. Avsändaren av förslaget skall inte avkrävas en aktiv roll i processen utan ska snarare ses som en initiativtagare.

I idéburen stadsutveckling bör:

- idéskaparen ansvara för förslagets genomförande och skall ha en aktiv roll i processen. Stadens uppgift är att underlätta för idéskaparen vad gäller exempelvis bygglöv, markupplåtelse, delfinansiering.

När nu riktlinjerna för idéburen stadsförbättring inom kort beslutas och fastställs hoppas vi att nämnd och förvaltning visar ett stort

engagemang, värnar och tar till vara förslag som kan komma från våra Älvsjöbor för att skapa en mer demokratisk och levande stadsdel/stad.

Särskilt uttalande (S) (V)

Majvi Andersson m.fl. (S) anmälde ett särskilt uttalande enligt nedan, till vilket även Emelie Roxby Schüsseleder m.fl. (V) anslöt sig.

Vi instämmer i att det är bra med många idéer och det är bra att beredningsprocesserna och besluten ses över av kommunstyrelsen. Stadsdelsnämnderna med sin närhet till medborgarna i respektive stadsdel är stadens viktigaste organ för att samla in men också ha egna föreställningar och idéer om utvecklingen av stadsdelsområdet. Nämnderna måste då ha beslutsrätt över alla förslag som berör stadsdelsområdet, i vart fall en absolut rätt att yttra sig.

Nämnderna ska arbeta så att de uppmuntrar så många medborgare som möjligt till delaktighet när det gäller frågor som berör stadsdelen. Det gäller inte bara att vid yttranden om färdiga förslag utan medborgarna ska uppmuntras till att komma med egna förslag och idéer till utveckling och beslut till stadsförbättringar. Ett gemensamt och solidariskt samhälle får vi inte utan att öppna upp för delaktighet och mångfald redan från allra första början av den demokratiska processen i ärenden som berör medborgarnas närmiljö.

---

§ 12

Ansökan om serveringstillstånd, Långbro Pizzeria Handelsbolag

- remiss från tillståndsenheten,

Dnr 1.5.2.571-2013

Beslut

1. Stadsdelsnämnden beslutar tillstyrka ansökan från Långbro Pizzeria Handelsbolag om stadigvarande serveringstillstånd till allmänheten i restaurang, måndag till söndag kl. 11:00 till 22:00, i uteservering måndag till söndag kl. 11:00 till 21:00.
2. Stadsdelsnämnden överlämnar detta tjänsteutlåtande som svar på remissen.

Ärendet

Socialförvaltningens tillståndsenhet har inkommit med en begäran om yttrande, daterad 2013-11-21, över ansökan om stadigvarande serveringstillstånd från Långbro Pizzeria Handelsbolag gällande restaurang Långbro Pizzeria på Svartlösavägen.

Enligt Stockholms stads alkoholpolitiska programs riktlinjer för serveringstillstånd har stadsdelsnämnden främst att yttra sig över det som är av lokalt intresse och bedöma eventuella sociala olägenheter som finns eller kan befaras uppstå eller i övrigt beträffande restaurangens läge i stadsdelen.

Stadsdelsförvaltningen har inte anledning att befara några olägenheter med anledning av sökt serveringstillstånd och föreslår därför nämnden att tillstyrka ansökan.

Stadsdelsförvaltningen hade redovisat ärendet i ett tjänsteutlåtande daterat 2013-11-27.

Beslutsgång

Nämnden ställde sig bakom förvaltningens förslag.

§ 13

Ekonomisk månadsrapport

Ekonomichefen Ingela Kristiansson redogjorde muntligt för det ekonomiska utfallet per november månad.

---

§ 14

Inkomna handlingar, klagomål och synpunkter

Dnr

Beslut

- Stadsdelsnämnden uppdrar åt förvaltningen att vidta de åtgärder som kan föranledas av de inkomna skrivelserna och protokollsutdragen.

Ärendet

Anmäls förteckning över inkomna ärenden, klagomål och synpunkter under perioden 2013-11-04-2013-12-02.

---

§ 15

Redovisning av delegationsbeslut

Dnr 1.1.596-2013

Beslut

- Stadsdelsnämnden lägger förteckningen över beslut av tjänstemän enligt delegation i december 2013 till handlingarna.

Ärendet

Anmäls förteckning över beslut fattade av tjänstemän enligt delegation i december 2013.

---

§ 16

Protokoll från pensionärsrådet

Beslut

- Stadsdelsnämnden lägger protokollet till handlingarna.

Ärendet

Protokoll från pensionärsrådet 2013-12-12 anmäldes.

---

§ 17

Protokoll från rådet för funktionshindersfrågor

Beslut

- Stadsdelsnämnden lägger protokollet till handlingarna.

Ärendet

Protokoll från funktionshindersrådet 2013-12-12 anmäldes.

---

§ 18

Protokoll från förvaltningsgruppen

Beslut

- Stadsdelsnämnden lägger protokollet till handlingarna.

Ärendet

Protokoll från förvaltningsgruppen 2013-12-12 anmäldes.

---

§ 19

Minnesanteckningar från tvärpolitiska arbetsgruppen för trafik-, miljö- och planfrågor

Beslut

- Stadsdelsnämnden lägger minnesanteckningarna till handlingarna.

Ärendet

Protokoll från tvärpolitiska arbetsgruppens sammanträde 2013-12-11 anmälde.

---

§ 20

Övrigt verksamheten

Namntävling parkvägar

Stadsdelsdirektör Lars Arvidsson informerade om pågående namntävling för parkvägar. Det har hittills inkommit ett mycket begränsat antal förslag. Förvaltningen kommer att förlänga tiden och annonsera ytterligare en gång. Emelie Roxby Schüsseleder (V) föreslog att man involverar förskolorna i namntävlingen.

Ungdomsråd

Verksamhetsområdeschef Göran Sjödin informerade om vad förvaltningen kommit fram till med anledning av det uppdrag som lämnats av stadsdelsnämnden 2013-09-26 att undersöka förutsättningarna för att tillskapa ett ungdomsråd i stadsdelen. Det finns ungdomsråd i tre stadsdelar, nämligen Skärholmen, Skarpnäck och Norrmalm och de har alla formen av brukarråd för särskilda verksamheter. Stadsdelsförvaltningen i Älvsjö har påbörjat arbetet för att inrätta ett verksamhetsråd vid Ungdomens hus.

---

§ 21

Frågor från nämndens ledamöter och ersättare

Viktor Morawski m.fl. (MP) har inlämnat en skrivelse enligt följande.

Gör Älvsjö till en aktiv stadsdel i EU frågor

Sverige är medlem i EU sedan 1995 och betalar 30 miljarder kronor om året till EU och får tillbaka ca 10-15 miljarder. EU:s direktiv implementeras i medlemsländerna och påverkar på så sätt även lokala verksamheter. SKL:s undersökning visar att ungefär 60 procent av ärendena på en dagordning från kommunfullmäktige på något sätt är påverkade av EU. Dessutom har EU gett specifika rekommendationer till Sverige när det gäller bland annat arbetet kring ungdomsarbetslöshet och personer med funktionsnedsättning. Oroligheterna som har varit i en del förorter till Stockholm bevisar att Sverige behöver arbeta specifikt med nämnda målgrupper.

Det pågår arbete inom arbetsmarknadsförvaltning och arbetsförmedlingen kring ungdomar mellan 16-25 år. Det arbetet räcker inte eftersom problemet börjar tidigt. Ibland upptäcks behovet av extra stöd redan i förskolan, förskoleklass, lågstadiet, mellanstadiet eller högstadiet. Anpassade insatser bör sättas in så fort problemet uppstår för att förebygga eventuella framtida problem. EU har fonder och program för olika verksamhetsområden. En del är avsedda för miljöarbete och andra för bättre förutsättning för näringslivet och socialinkludering. EU:s breda finansiering möjliggör resurser för att arbeta med innovativa idéer och projekt som sedan skall implementeras i ordinarie verksamheterna för att göra samhället bättre.

Älvsjö behöver ha EU-samordnare med specifikkompetens inom EU-frågor vilket ökar insynen och ger möjligheter till EU-finansiering till stadsdelens verksamheter. Dessutom kan samordnaren samla och sprida goda exempel om EU:s programarbete. EU påverkar vardagen i Sverige och Älvsjö. Av det skälet vill vi ta tillvara de resurser som finns att frigöra i EU och bland annat arbeta med följande frågor:

- att ha strategi för bredd och långsiktig finansiering med EU-medel
- uppdatera stadsdelsnämnden och allmänheten om aktuell information om EU för ökat samarbete
- kartlägga vilka strategiska områden som behöver utvecklas
- kartlägga prioriterade område och undersöka EU-projektfinansiering

- ge stöd till medarbetare i förvaltningen och civilsamhället för att höja kunskapen och kompetensen om EU-fonder och program för verksamhetsfinansiering.

Miljöpartiet menar att Älvsjö stadsdelsnämnd behöver höja kunskapsbasen om EU-finansiering och vill ge särskilt uppdrag åt stadsdelsförvaltningen att höja kompetensen inom detta område. Miljöpartiet föreslår också att stadsdelsnämnden uppdrar åt förvaltningen att inrätta en EU-samordnare i stadsdelsförvaltningen och bjuda in en sakkunnig person som arbetar med EU:s frågor, exempelvis från SKL:s kontor i Bryssel och VINNOVA , ESF-rådet, Ungdomsstyrelsen och det internationella programkontoret, i anslutning till ett nämndmöte för att få inblick om Europa2020-strategi, EU-fonder och program.

God jul och gott nytt år

Nämndens ledamöter och ersättare tackade förvaltningen för ett gott samarbete under året och önskade alla en god jul och gott nytt år.
